

**Bidden voor
een stad vol
seks, drugs en
occultisme**

Pag. 5

**Landjepik
in onder-
zoeksland**

Pag. 10

**In 1982
was porno
niet meer
progressief,
merkte SSR**

Pag. 13

WEEKBLAD VOOR WAGENINGEN UR/

1E JAARGANG/ 15 MAART 2007

RESOURCE

#24

Pag. 8

**STILLE INVASIE VAN
DE PLANTENZIEKTEN**

COLOFON

Resource, Weekblad voor Wageningen Universiteit en Researchcentrum, is een onafhankelijk weekblad voor personeel en studenten van Wageningen UR en wordt uitgegeven door Cereales Uitgeverij; ISSN 1389-7756.

Redactieadres/ Binnenhaven 1, 6709 PD Wageningen, Postbus 357, 6700 AJ Wageningen, tel. 0317 466666, fax 0317 466667, e-mail resource@cereales.nl; secretariaat Linda Glasmacher en Sandra van den Brink-Vermeulen. Geopend van 8.30 tot 12.30 uur.

Redactie/ Korné Versluis (hoofdredacteur, algemeen nieuws), telefoon 0317 466680, e-mail korne.versluis@cereales.nl;

Lieke de Kwant (eindredactie), telefoon 0317 466685, e-mail liele.de.kwant@cereales.nl;

Yvonne de Hilster (eindredactie, studenten), telefoon 0317 466687, e-mail yvonne.de.hilster@cereales.nl;

Gert van Maanen (landbouw, plant, dier), telefoon 0317 466684, e-mail gert.van.maanen@cereales.nl;

Sara van Otterloo (eindredactie international pages), telefoon 0317 466691, e-mail sara.van.otterloo@cereales.nl;

Win Bras (Van Hall Larenstein), telefoon 0317 466669, e-mail wim.bras@cereales.nl;

Sander Esser (studenten), telefoon 0317 466666, e-mail sander.esser@cereales.nl;

Laurien Holtjer (studenten), telefoon 0317 466689, e-mail laurien.holtjer@cereales.nl;

Willem Koert (voeding, biotechnologie), telefoon 0317 466681, e-mail willem.koert@cereales.nl;

Koen Moons (Van Hall Larenstein), telefoon 0317 466669, e-mail koen.moons@cereales.nl;

Henrik Schmale (international pages), telefoon 0317 466666, e-mail henrik.schmale@cereales.nl;

Albert Sikkema (Van Hall Larenstein), telefoon 0317 466669, e-mail albert.sikkema@cereales.nl;

Joris Tielens (economie, buitenland), telefoon 0317 466688, e-mail joris.tielens@cereales.nl;

Martin Woestenburg (groene ruimte), telefoon 0317 466682, e-mail martin.woestenburg@cereales.nl.

Landelijk nieuws: Hoger Onderwijs Persbureau (HOP).

Foto's/ Guy Ackermans, Bart de Gouw, Martijn Weterings, BvB, Rita van Biesbergen, Ruben Smit, Hoge Noorden, Jurjen Bersee

Illustraties/ Henk van Ruitenbeek, Guido de Groot

Vormgeving/ Hans Weggen, telefoon 0317 466686, e-mail hans.weggen@cereales.nl. Basisvormgeving/ Office for Design, Loek Kemming

Druk/ Dijkman Offset BV

Directeur Cereales/ Henk Prevaes

Abonnementen/ Studenten van Wageningen Universiteit en personeel van Wageningen UR krijgen Resource gratis; anderen kunnen zich abonneren voor E52,50, buitenland E122,50 per jaar. Inlichtingen: telefoon 0317 466666.

Advertenties intern/ Onderdelen van Wageningen UR kunnen tegen speciaal tarief adverteren in Resource. Informatie bij het secretariaat. Kleintjes is de rubriek voor niet-commerciële advertenties. Kosten E5 (studenten en medewerkers E3,50) per 30 woorden.

Advertenties extern/ Van Vliet, bureau voor media-advies, Passage 13, Postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023 5714745.

Serviceberichten/ Beknopte, zakelijke mededelingen van eenheden van Wageningen UR aan studenten en personeel kunnen gratis in Resource worden geplaatst. Inlichtingen: 0317 466666.

RESOURCE

#24

WEEKBLAD VOOR WAGENINGEN UR/

1E JAARGANG/ 15 MAART 2007

KOERT

STADSE BLEEKNEUSJES

'Nog een paar minuutjes', zegt Aalt Dijkhuizen tevreden. 'En dan is Operatie Verneder De Amsterdammers in volle gang.' Neuriënd steekt de leider der leiders een sigaartje op. Het aroma vult de met stierschedels versierde WUR-limousine, die zich toeterend een weg door het hoofdstedelijke verkeer baant. De wagen is op weg naar de VU, waar de machtigste man van de VU en de machtigste man van Wageningen UR de papieren zullen tekenen waardoor Pier Vellinga een Wageningen-er zal worden.

'Is dit werkelijk nodig?', vraagt Martin Kropff.

Dijkhuizen blaast uit en kijkt Tijs Breukink schuin aan. 'Dat lijkt me een vraag voor doctor Tijs', zegt Dijkhuizen.

Breukink bladert in zijn papieren en knikt als hij gevonden heeft wat hij zoekt. 'Het is van het allerhoogste belang dat we de stadse bleekneusjes van de VU laten voelen dat de boeren hebben gewonnen', leest hij voor. 'Notulen van 15 januari 2006. Beraad over het overlopen van Martijn Katan naar de VU.'

'Tijs weet alles', zegt Dijkhuizen bewonderend.

'Tijs zegt maar wat', kucht Kropff.

'Ik was van plan om in de plantenbakken van rector Bouter te urineren', zegt Dijkhuizen. 'En daarna ga ik wijwater sprenken over het portret van Abraham Kuyper.' 'We hebben Pier Vellinga', zegt Kropff. 'De belangrijkste man in het Europese klimaatonderzoek. Wie Vellinga heeft, haalt miljoenenprojecten binnen. Dat is toch genoeg?'

'Doctor Tijs?', zegt Dijkhuizen.

'Neen, Martin', zegt Breukink stellig. 'Dat is niet genoeg. Notitie van de Raad van Bestuur van 3 februari 2007.'

'Wat vinden jullie van m'n klompen?', vraagt Dijkhuizen, en houdt zijn in wilgenhout gestoken rechterschoen omhoog.

'Enig', kirt Breukink. 'Het is helemaal jou.' Kropff kijkt misnoedig uit het raam.

'Ik zal er straks nog wat koeienmest op smeren', zegt Breukink. 'Voordat je het gebouw in loopt.'

Willem Koert

Pag. 7

Automatenkoffie is niet alleen vies maar ook ongezond

Pag. 14

'Ik had hetzelfde kindje liever na mijn studie gekregen'

Page 20

Toilet Paper, social life and ethics: Wageningen student parties cover them all

Pag. 23

In de VS kost een wortelkanaalbehandeling tweeduizend dollar, ontdekte Laura tijdens haar stage

BOVEN HET MAAI-VELD

'Maak zonnepanelen nog efficiënter en werk aan getijdenenergie'

BIODIESEL INEFFICIËNT

Na de milieubeweging is nu ook de Europese Unie om. Ze omhelst biodiesel als een van dé oplossingen voor het klimaatvraagstuk. Niet doen, waarschuwt PRI-onderzoeker dr. Prem Bindraban deze week in het blad Bionieuws. Planten zijn inefficiënt en grootschalig gebruik van biobrandstoffen kan tot ecologische rampen leiden.

'Planten leggen maar een half tot anderhalf procent van de zonne-energie vast', stelt Bindraban in het artikel. 'Zonnepanelen kunnen vijftien tot twintig keer meer. Dan heb je dus een vijftien tot twintig keer kleiner landoppervlak nodig.'

De onderzoeker heeft berekend dat als alle kunstmest op de wereld wordt gebruikt voor de productie van biomassa, maximaal een zesde van het huidige wereldenergieverbruik uit bio-energie gehaald kan worden. Meer produceren is mogelijk, maar dat zal ten koste gaan van het regenwoud.

Bindraban gelooft niets van scenario's die ervan uitgaan dat marginale gronden in de Sahel gebruikt kunnen worden voor de productie van energie. Vooral bemesting en water zullen het probleem vormen. Grootschalig gebruik van planten voor de productie van energie zou bovendien tot versnelde uitputting van de wereldvoorraad fosfaat leiden. Met de huidige landbouw zullen de fosfaatvoorraden volgens Bindraban over honderd tot honderdvijftig jaar op zijn, maar met de biodieselproductie erbij gaat het veel harder. 'Voeg daarbij het kappen van bossen, het omzetten van graslanden en het stijgende waterverbruik, en dan rijst de vraag of dit ecologisch de goede weg is.' Toch zegt hij niet somber te zijn over de toekomst. 'Dagelijks valt op de wereld duizenden malen meer energie weg dan we verbruiken. Maak zonnepanelen nog efficiënter, werk aan getijdenenergie. We worden nog te veel gedreven door sentimenten en belangen. Denk eerst even goed na.' / KV

Omslagfoto Guy Ackermans

IN 'T NIEUWS

8 MAART T/M 14 MAART 2007

De winnaar van de Ondernemersprijs, VION-directeur Daan van Doorn. / foto GA

VEEL GOED NIEUWS OP DIES

De 89ste verjaardag van Wageningen Universiteit stond in het teken van voeding en gezondheid. Daarnaast pleitte rector magnificus prof. Martin Kropff in een met goed nieuws gelardeerd betoog voor 'excellente en geïnspireerde wetenschap'.

Samen met hoogleraar Voeding en epidemiologie prof. Pieter van 't Veer verzorgde Kropff de twee hoofdgrechten van de dies natalis op vrijdag 9 maart. Opmerkelijk was dat juist het toetje en de tussendoortjes bij het Aulapubliek het beste in de smaak vielen.

Voor al alumnus ir. Daan van Doorn, de bestuursvoorzitter van vleesgigant VION die

tegen het einde de Ondernemersprijs in ontvangst mocht nemen, stal de show met zijn spontane dankwoord. Tegen het maatschappelijke en economische tij in wist hij zijn bedrijf in vijf jaar tijd uit te bouwen tot een Europese marktleider. De 1500 euro die aan de Ondernemersprijs verbonden is verdubbelde hij en schonk hij aan het Studenten Ondernemers Centrum: 'zodat er straks twee keer zoveel entrepreneurs uit Wageningen komen.' Verder was er veel waardering voor het door studenten verzorgde tussendoortje waarbij Wageningse winkeliers en klanten in 'live' filmreportages uitlegden wat gezondheid en voeding voor hen betekenen. In de diesrede 'My Food, our Food' ging

Van 't Veer in op de uitdagingen die voeding, gezondheid en gedrag bieden voor onderzoek en onderwijs. Kropff sprak over academische waarden als verantwoordelijkheid, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid. In zijn in hoog tempo gehouden betoog hield hij het publiek voor dat juist de inzet en kennis van onderzoekers en kwaliteit van onderzoeksprogramma's zorgen voor een geldaanzuigende werking. Of zoals hij het zelf onnavolgbaar samenvatte: 'Science for impact by impact for science'. / GvM

Zie ook het redactioneel commentaar op pagina 15

VHL GELEID DOOR INTERIMS

Met de komst van een interim-directeur voor Life Sciences bij Van Hall Larenstein in Leeuwarden, zit de hogeschool in de bijzondere situatie dat het meer interim's dan vaste directeuren heeft. Het bestuur wil nu spoedig vacatures vast invullen.

Het college van bestuur van Van Hall Larenstein kwam halverwege 2006 met het plan om het aantal directeuren terug te brengen en de portefeuilles opnieuw vast te stellen. Op verzoek van de medezeggenschap werd de verandering in de managementstructuur echter uitgesteld tot na de besluitvorming over de portfolio van opleidingen en de instellingsfusie van de twee hogescholen. Om die reden werden vertrekkende directeuren vervangen door interim-directeuren.

En er vertrokken er nog al wat afgelopen jaar. Ook de onlangs vertrokken Jan Steenmeijer, opleidingsdirecteur Life Sciences, wordt opgevolgd door een interim-manager. Daarmee heeft de locatie Leeuwarden drie interim's en één vaste directeur. Voor heel VHL is dat vijf tegen vier. De medezeggenschapsraad heeft weinig problemen met de situatie. 'Ik heb niet het idee dat het een negatief effect heeft op de opleidingen', zegt MR-voorzitter in Leeuwarden Hans Bazuijen. De voorzitter van de Gemeenschappelijke MR, Ad Bot, maakt zich wel zorgen over het grote verloop onder directeuren.

Het college van bestuur vindt de huidige situatie ongewenst en wil nu toch de bestaande vacatures gaan invullen. Collegevoorzitter Erica Schaper: 'We hebben besloten de directeursfuncties die nu interim worden bekleed open te stellen. De discussie over veranderingen in de verantwoordelijkheden van het management voeren we nog, maar de invoering daarvan zal geleidelijk zijn. Nu kiezen we ervoor om de continuïteit veilig te stellen.' / KM

RATTENPLAAG BIJ AULA

Ook rare snuiters willen kwaliteit van leven. Logisch dat de Aula van Wageningen Universiteit ongenode gasten aantrekt: hangjongeren en ratten.

Het fietsenhok tussen de Aula en studentensociëteit Ceres is een populaire hangplek geworden. En de etenresten die de jongeren achterlaten oefenen weer een onweerstaanbare aantrekkingskracht uit op ratten.

Aulabeheerder Henk Evers bevestigt dat er sprake is van een plaag. 'We hebben een rat tegen de muur op zien lopen bij het fietsenhok, maar ze schijnen vooral onder de vloer te zitten.'

Er zijn inmiddels doosjes met gif langs en onder het gebouw geplaatst. Tijdens de viering van de dies, vrijdag 9 maart, lag één van de eerste slachtoffers al dood onder de heg. En de universiteit bindt ook de strijd aan met de bron van het

Het is 1-0 in de strijd tegen de ratten bij de Aula. / foto GA.

kwaad: binnenkort wordt het tegelpad naar de stalling afgesloten. Evers: 'Het hek is al in de maak' / GvM

VEERMAN WORDT HOOGLERAAR

De net afgetreden landbouwminister en voormalige Wageningen UR-topman dr. Cees Veerman wordt bijzonder hoogleraar 'Duurzame plattelandsontwikkeling vanuit Europees perspectief'. Dit maakte rector prof. Martin Kropff bekend tijdens de viering van de dies natalis.

Veerman krijgt in Wageningen een bijzondere leerstoel die mede mogelijk is gemaakt door het Wageningen Universiteits Fonds. Gelijktijdig werd bekend dat hij bij de Universiteit van Tilburg wordt benoemd tot gewoon hoogleraar.

Veerman zal in zijn nieuwe functie vooral aandacht besteden aan de samenhang tussen landbouw, ruimtelijke ordening, natuur en milieu op het Europese platteland. Bij beide aanstellingen gaat het om een tijdsbesteding van zes uur per week. Veerman is tevens kandidaat voor het voorzitterschap van Natuurmonumenten.

Tilburg en Wageningen zijn voor Veerman bekend terrein. De van oorsprong Rotterdamse econoom was van 1989 tot 1997 hoogleraar Agrarische bedrijfseconomie en -sociologie in Tilburg. Hij promoveerde in 1983 in Wageningen en was van 1997 tot 2002 als bestuursvoorzitter van Wageningen UR verantwoordelijk voor de fusie tussen de universiteit en de instituten. De leerstoel van Veerman wordt ondergebracht bij de leerstoelgroep Algemene economie en plattelandsbeleid. Leerstoelhouder prof. Arie Oskam voorziet geen problemen nu hij formeel baas wordt van deze baas der bazen. 'We zijn wel gewend aan zulke rolwisselingen. De huidige baas van onze kenniseenheid Jan Blom heeft hier nog als promovendus rondgelopen. We zijn erg blij dat iemand met deze kwalificaties bij ons wil werken.'

Veerman is op vakantie en niet beschikbaar voor commentaar. / GvM

foto Peter Smith

**‘Aan de VU is
klimaat één van
de vijftien
speerpunten, hier
één van de drie’**

HOGESCHOOL ONDERZOEKT WATEROPSLAG IN DAKTUIN

Daktuinen kunnen de wateroverlast in steden beperken. Ze nemen water op, laten een deel verdampen en vertragen de afvoer, zo wordt aangenomen. Van Hall Larenstein (VHL) in Velp gaat onderzoeken hoe deze eigenschappen optimaal kunnen worden gebruikt.

‘We moeten meer gaan denken aan stapeling van functies in de kleine ruimte die we hebben’, zegt Ruth Fleuren, instructeur praktijkonderwijs bij de opleiding Tuin- en landschapsinrichting. ‘Daktuinen hebben veel functies zoals het wegvangen van fijn stof. En ze kunnen gebruikt worden voor waterberging.’ En dat heeft Nederland, zeker in de steden, hard nodig. ‘Hevige regenbuien gaan vaker voorkomen en daarmee ook piekafvoer die het rioleringstelsel niet aankan’, zegt Fleu-

ren. ‘Vegetatiedaken kunnen die pieken opvangen.’ De watervasthoudende eigenschappen die de groene daken worden toegedicht, berusten echter grotendeels op aannames en onderzoek in het buitenland. Om meer gegevens te krijgen over de Nederlandse situatie, begint VHL in samenwerking met de Vereniging voor Hoveniers en Groenvoorzieners een driejarig onderzoek. Dat wordt uitgevoerd door medewerkers van de hogeschool. De opgedane kennis wil VHL in het onderwijs gebruiken. Ook architecten beginnen de voordelen van daktuinen te ontdekken, merkt Fleuren. ‘Voor onze studenten zijn dat interessante ontwikkelingen. Op dit moment komen daktuinen in de minor Stedelijk Water wel naar voren, maar dat zal uitgebreider worden.’ / KM

KLIMAATTOPPER VU Kiest voor Wageningen

Prof. Pier Vellinga, boegbeeld van het klimaatonderzoek van de Vrije Universiteit in Amsterdam, is overgestapt naar Wageningen UR. Vellinga werkt sinds 1 maart voor Alterra en wordt daar leider van het kennisbasisprogramma Klimaat.

Vellinga is ook beoogd trekker van het grote klimaatonderzoeksprogramma dat Wageningen UR samen met verschillende partners heeft ingediend voor financiering bij het Fonds Economische Structuurversterking. De regering neemt naar verwachting deze zomer een besluit over het programma. Dat zal zo’n 55 miljoen euro kosten. Vellinga blijft één dag per week in Amsterdam werken. De milieuwetenschapper was tot vorig jaar decaan van de faculteit

Aard- en levenswetenschappen van de VU. Gedurende zijn carrière bekleedde hij een groot aantal bestuurlijke functies. Hij is nu onder andere voorzitter van de Stichting Klimaat voor Ruimte, de stichting Natuur en Milieu en van het bestuur van het Nederlands Onderzoek der Zee (NIOZ). Volgens Vellinga heeft Wageningen UR hem ‘veel te bieden’. ‘Aan de VU was klimaat één van de vijftien speerpunten, hier is het één van de drie.’ Wageningen UR en de VU hebben dinsdag 13 maart een samenwerkingsovereenkomst gesloten op het gebied van klimaatonderzoek. ‘Dat is belangrijk’, zegt Vellinga. ‘Het thema is zo veelomvattend, dat ook in de ons omringende landen klimaatonderzoek wordt gebundeld. Onze samenwerking in Nederland past in dat beeld.’ / KV

BIDDEN VOOR ZONDIG WAGENINGEN

Leden van de vier kleine christelijke studentenverenigingen uit Wageningen bezochten donderdag 8 maart een gebedsconcert in wijkcentrum Ons Huis. Gezamenlijk vroegen ze God om de studentenstad te verlossen van de zonde. ‘Oh Heer, stort Uw Geest en Uw genade over ons uit.’

Het stevige geluid van de band – bas, drums, gitaar, toetsen, djembé en zang – overstemt aan het begin van de avond een ietwat aarzelend publiek. ‘U wil ik prijzen’, klinkt het. Een enkele hand gaat, zoals op EO-jongerendagen, de lucht in. Muisstil wordt het wanneer Michelle van Dijk van de Navigators op haar sokken naar de microfoon loopt en het woord neemt. Met leden van CSFR en Lichtus

heeft ze een verhaal voorbereid over Wageningen. Er is veel mis, zo blijkt. Feest, drank, drugs, seks buiten het huwelijk, occultisme, ongeloof, de vergoddelijking van de wetenschap. Maar ook de christenen zelf krijgen het ervan langs. ‘We weerspiegelen Jezus’ liefde niet’, zegt Michelle. ‘We bidden te weinig en ons geloof is klein.’ Ze roept op tot eenheid en tot volharding in het gebed, om schuld te belijden voor zichzelf én voor heel Wageningen. ‘Voor een stad waar God vanaf sprankelt.’ Groepjes van vier tot vijf mensen verspreiden zich vervolgens over de grote zaal voor de eerste van drie gebedsronden. Om de vijf minuten krijgen ze een ander thema om over te bidden: arrogantie, meegaandheid met niet-christenen, liefdeloosheid, losbandigheid en hebzucht.

Een zacht gemurmel klinkt op, en hier en daar wat gelach. Achter de mengtafel van de band heeft zich een groepje jongens genesteld dat eerst nog discussieert over de thema’s alvorens de handen te vouwen en de ogen te sluiten. Eentje neemt het voortouw en bidt hardop: ‘Heer, het lijkt soms dat ik beter ben, maar daar is niets van waar.’ Wanneer de band weer begint te spelen, zingen de studenten duidelijk hoorbaar mee. Bijna iedereen staat nu, velen met de ogen gesloten en de handpalmen naar boven. De organisatoren – Navigators, Lichtus en CSFR – willen de vierde christelijke verging VGSW uitnodigen om samen nog meer gebedsconcerten te verzorgen. Want ‘bidden werkt’, zegt Michelle blij. / RE

EXTRA GELD VOOR APPARATUUR EN ONDERWIJS

Financieel was 2006 een uitstekend jaar voor Wageningen UR. De instituten boekten een positief resultaat van twaalf miljoen euro. De hogeschool hield vier miljoen in kas, de universiteit vijf. Een deel daarvan gaat naar nieuwe apparatuur, onderwijs en talent.

De winst van de hogeschool en de instituten wordt gebruikt om de financiële reserves op peil te brengen. De instituten zagen hun reserves de afgelopen jaren flink slinken door de dure reorganisatie Focus 2006. Het gunstige resultaat van de hogeschool komt door de verkoop van het pand in Deventer. Ook een deel van de meevaller van de universiteit is waarschijnlijk eenmalig. De raad van bestuur wil een deel ervan besteden. Voor de aanschaf van apparatuur komt één miljoen beschikbaar, voor onderwijsvernieuwing en ‘talentontwikkeling’ reserveert het bestuur elk een half miljoen. Rond de zomer wil de raad van bestuur kijken of de meevallers bij de universiteit structureel zijn. Als dat zo is, komt er meer geld voor onderwijs en onderzoek beschikbaar. / KV

(INGEZONDEN MEDEDELING)

Kijk voor meer nieuws op de 'News and Events' site van Wageningen UR:

www.intranet.wur.nl

WAGENINGEN UR
For quality of life

UIT 'T VELD

NIEUWS UIT DE WETENSCHAP

Als de symptomen van vruchtboomkanker in de boomgaard zichtbaar worden, is het te laat. / foto Marcel Wenneker, PPO Fruit

TEST SPOORT VRUCHTBOOMKANKER OP

Onderzoekers van PPO Fruit in Randwijk hebben een methode ontwikkeld die aantoont of jonge appelbomen besmet zijn met vruchtboomkanker. Hiermee kunnen kwekers voortaan een kwaliteitsgarantie geven aan fruittelers die een partij bomen afnemen.

Vruchtboomkanker is een schimmelziekte die grote schade kan veroorzaken in de fruitteelt. Als de ziekte in de hoofdtak van de appelboom zit dan gaat de boom meestal dood. Bovendien leidt de schimmel tot vruchttrot. Volgens ir. Marcel Wen-

neker, onderzoeker bij Praktijkonderzoek Plant en Omgeving, is vruchtboomkanker zowel een probleem in de gangbare als de biologische fruitteelt. 'De ziekte kan chemisch worden bestreden, maar voor biologische telers zijn er weinig alternatieven', zegt Wenneker.

Vruchtboomkanker was tot voor kort niet aan te tonen in het plantmateriaal dat fruittelers bij gespecialiseerde kwekers kopen. 'De ziekte uit zich vaak pas in de boomgaard, waardoor onduidelijk is wanneer de appelboom is geïnfecteerd. Er zijn wel moleculaire detectiemethoden, maar

de schimmel zit meestal heel plaatselijk in de boom, zodat monsters nemen lastig is. Bij duizend bomen is dat echt zoeken naar een speld in een hooiberg', zegt Wenneker.

In de opsporingsmethode van PPO Fruit gaan de jonge appelbomen uit een kwekerij in een klimaatcel met een hoge temperatuur en luchtvochtigheid. 'Dat zijn gunstige omstandigheden voor de schimmel waardoor de symptomen binnen drie tot zes weken tot uiting komen', aldus Wenneker. Zo is af te leiden welk percentage van de partij besmet is. / **GvM**

KENIAANSE HANDELAREN GEEN UITBUITERS

Na de liberalisatie van de landbouwmarkt heeft Kenia meer handelaren gekregen. Die buiten de boeren echter niet uit, zoals vaak wordt gedacht. De meeste Kenianen profiteren van de liberalisering. Alleen de kleine boeren missen de boot en schieten terug in zelfvoorziening, concludeert ontwikkelingseconoom dr. Lawrence Mose in zijn promotieonderzoek.

Een Keniaanse boer die kunstmest wilde kopen of zijn maïs verkopen was daarvoor tot 1994 aangewezen op de overheid. Maar sinds de markt gedeeltelijk is vrijgegeven is er plaats voor private handelaren in maïs en kunstmest.

Mose onderzocht wie de winnaars en verliezers zijn van de liberalisatie. 'Een gedeeltelijke liberalisering', zegt de Keniaan Mose, 'want de overheid blijft een rol spelen.' De *National Cereals and Produce Board* (NCPB) is nog steeds één van de partijen die maïs van boeren koopt. De overheid beïnvloedt bovendien de markt door het reguleren van de maïsimport. Het aantal private handelaren is echter flink toegenomen, blijkt uit het promotieonderzoek van Mose in Noordwest-Kenia. Zo sterk zelfs, dat hij concludeert dat er voldoende onderlinge concurrentie is.

'Daardoor zijn boeren niet afhankelijk van één handelaar, en zijn de handelaren dus ook niet in de positie om boeren uit te buiten', zegt Mose. Een belangrijke conclusie, want van handelaren op het Afrikaanse platteland wordt dat nogal eens gedacht. Toch is niet alles koek en ei, want er is wel sprake van ongelijkheid. Grote boeren en grote handelaren profiteren meer van de liberalisatie dan de kleinere, doordat ze bijvoorbeeld betere auto's hebben om het product te transporteren en ze dus sneller bij de markt zijn. Maar er is vooral een ongelijke toegang tot informatie. Grote handelaren en boeren hebben betere informatie over de prijzen van producten, uit bijvoorbeeld kranten of via de radio. Maar niet iedereen kan een krant lezen of heeft een radio.

Verder heeft niet iedereen dezelfde toegang tot landbouwkundige kennis. Kunstmest is door de liberalisering beter beschikbaar gekomen, omdat er ook in de meest afgelegen plaatsen handelaren komen. Alleen is wel de prijs gestegen en weten de kleinste boeren niet hoe ze het moeten gebruiken. Een kleine groep armste boeren valt door de liberalisering terug in zelfvoorzieningslandbouw, concludeert Mose. Toch heeft het merendeel voordeel van de marktliberalisatie, en is ook de totale voedselproductie in het gebied er door gestegen. / **JT**

Lawrence Obae Mose promoveerde op 14 maart bij prof. Arie Kuyvenhoven, hoogleeraar Ontwikkelingseconomie.

ONDERZOEK NAAR ZELFREGULERING VAN BEDRIJFSLEVEN

De overheid trekt zich terug als het gaat om de controle op voedselveiligheid en milieu, en het bedrijfsleven gaat zichzelf controleren. Niet alleen in Nederland, ook binnen de EU is dat de trend. Om dat in goede banen te leiden, is veel onderzoek nodig.

Wie in Nederland voedsel produceert moet voldoen aan normen voor voedselveiligheid en milieu. De overheid moet zorgen dat bedrijven zich aan die normen houden, om zo een redelijk niveau van voedselveiligheid te kunnen garanderen. Tot nu toe deed de overheid dat vooral door zelf die controle uit te voeren. Maar

de rol van de overheid is aan het veranderen.

In een aantal proefprojecten controleren bedrijven zelf al de naleving van wettelijke regels. Daarvoor gebruiken ze vaak bestaande kwaliteitssystemen zoals een keurmerk waaraan productie-eisen verbonden zijn. De overheid houdt dan op afstand toezicht op de kwaliteitssystemen, en blijft eindverantwoordelijk voor de voedselveiligheid.

Erik de Bakker van het LEI zette samen met collega's op verzoek van LNV op een rij welk onderzoek er in de toekomst nodig is om deze nieuwe trend in goede banen te leiden. De Bakker concludeert dat er

veel kansen zijn voor nieuwe vormen van controle, maar dat er ook nog veel onduidelijkheden zijn. Zo is vaak nog niet helder wat de kosten en baten zijn van toezicht op afstand.

En ook juridisch en bestuurskundig valt er nog veel uit te zoeken. De overheid legt bijvoorbeeld vaak boetes op als een producent niet aan de eisen voldoet, terwijl het bedrijfsleven een overtredener eerder uitsluit van een keurmerk. Die sancties zijn moeilijk met elkaar te vergelijken, waardoor het principe van de gelijke behandeling in het geding komt. / **JT**

Acties van Greenpeace hebben uitslag genmaïsproeven niet verstoord

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR KOMT NOOIT AF

De leefgebieden van planten en dieren worden kleiner dankzij de klimaatverandering. In Noordwest-Europa zal daarom bijvoorbeeld bos aangeplant moeten worden. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is ook niet af in 2018, maar zal steeds moeten worden aangepast aan het veranderende klimaat.

Drs. Claire Vos van Alterra en Pam Berry van Oxford University rekenden van 390 soorten door wat de gevolgen zijn van de klimaatverandering voor hun leefgebied in Noordwest-Europa. Tijdens een symposium over het Europese onderzoeksproject Branch, op dinsdag 13 maart in Den Haag, presenteerde Vos de cijfers van negen soorten. Zelfs in de Natura 2000-gebieden die door Europese wetgeving worden beschermd, dalen de leefgebieden in oppervlak. Voor de bonte specht neemt het leefgebied in Noordwest-Europa tussen nu en

2050 af van meer dan 200 duizend hectare tot iets meer dan 10 duizend, en de haas die op graslanden leeft ziet zijn leefgebied teruglopen van bijna 200 duizend tot ongeveer 160 duizend hectare. Iedere soort reageert anders op de klimaatverandering. De zwarte specht bijvoorbeeld trekt oostwaarts omdat daar meer bos is. De springkikker krijgt juist veel nieuw leefgebied, maar kan dit door het versnipperde landschap en een overmaat aan barrières alleen niet bereiken. Over het algemeen zullen de soorten door de temperatuursstijging van zuid naar noord trekken, vertelde Vos, terwijl andere soorten juist van west naar oost gaan omdat het klimaat in het westen vochtiger wordt. De cijfers van Vos en Berry zijn een eerste vingerwijzing voor de effecten van de klimaatverandering op de natuur. Doel van het onderzoeksproject Branch is om beleidsmakers instrumenten in handen te

geven om het landschap zo in te richten dat de natuur klimaatbestendig is. Toch konden de onderzoekers ondanks herhaalde vragen uit de zaal slechts algemene aanbevelingen geven. Zo moet er bos aangelegd worden in Noordwest-Europa om ruimte te creëren voor zuidelijke bossoorten. Verder stellen ze voor dat de nu te kleine en te geïsoleerd liggende moerasgebieden meeliften met de herinrichting van de grote rivieren als de Maas en de Elbe vanwege de te verwachten hogere afvoer van rivierwater. Als laatste optie zien de onderzoekers een actieve introductie van soorten. Het grootste probleem is een gebrek aan ruimtelijke samenhang. 'Versnippering en klimaatverandering is een slechte combinatie', stelde Vos. Daarom is de EHS volgens de onderzoekers juist een goed concept om met verschuivende klimaatzones om te gaan. Prof. Paul Opdam van Alterra pleitte tij-

dens de discussie voor een internationaal stelsel van natuurnetwerken om de natuur klimaatbestendig te houden. 'We praten dan niet over de aankoop van meer natuur, maar over natuur in een multifunctioneel landschap.' Ook over de EHS zal flexibeler gedacht moeten worden. Opdam: 'Die is in 2018 helemaal niet klaar.' Er moeten juist buiten dit natuurnetwerk mogelijkheden gezocht worden om in combinatie met landbouw, recreatie of wonen nieuwe ecologische verbindingen te realiseren. De EHS kan zelfs kleiner uitvallen dan gepland, zo blijkt uit een studie waarin de Natura 2000-gebieden, die ongeveer een derde van de EHS beslaan, centraal staan in een steeds veranderend natuurnetwerk. 'De 630 duizend hectare EHS heeft dan meer effect dan de nu begrootte 730 duizend hectare', aldus drs. Rijk van Oostenbrugge van het Milieu- en Natuurplanbureau. / **MW**

NAUWELIJKS VERSPREIDING GENMAÏS

De besmetting van gewone en biologische maïs door transgene maïs blijft ver onder de afgesproken normen. Dat blijkt uit een veldproef van Plant Research International.

Onderzoeker dr. Bert Lotz onderzocht de uitkruising van transgene maïs met reguliere rassen in zes proefvelden. Op drie proeflocaties was de afstand tussen de reguliere en de genmaïs 25 meter, op de drie andere 250 meter. Die afstanden zijn gekozen omdat de stuurgroep Co-existentie die als norm wil gebruiken voor de afstand tussen respectievelijk genmaïs en gewone maïs, en genmaïs en biologische maïs. In velden op 25 meter afstand vonden de onderzoekers gemiddeld in 0,08 procent van de maïskorrels genetisch gemodificeerd DNA terug. Bij 250 meter was dat 0,005 procent. Op 25 meter maten de onderzoeker maximaal 0,4 procent besmetting, op 250 meter op zijn hoogst 0,04 procent. Volgens Europese normen moet een gangbaar product gelabeld worden bij 0,9 procent genetisch gemodificeerd materiaal. Biologische boeren willen helemaal geen besmetting. De proef werd begeleid door de stuurgroep Co-existentie waarin vertegenwoordigers van landbouworganisaties zitting hebben. Zo ook Biologica, belangenorganisatie van biologische boeren. Voorzitter Pieter Hijma wil nog geen conclusies trekken uit de proef. 'Maar de eerste indruk is dat het goed zit. De getallen zijn zo ongelooflijk laag.' PRI zal de proef volgend jaar herhalen. De proeven werden aanvankelijk verstoord door acties van Greenpeace. Volgens de onderzoekers is er wel schade aangericht, maar zijn de cijfers daarvoor gecorrigeerd. / **KV**

AUTOMATENKOFFIE ONGEZOND

Sommige automatenkoffie bevat ongezond veel van een verbinding die het cholesterolgehalte verhoogt. Dat blijkt uit ongepubliceerde gegevens van Wageningse voedingswetenschappers. De onderzoekers melden het tussen neus en lippen door in hun publicatie over Senseo-koffie.

De verbinding die de koffie uit sommige automaten ongezond maakt is cafestol. 'In gewone filterkoffie vind je die stof praktisch niet', zegt dr. Mark Boekschoten van de afdeling Humane Voeding. 'Het papieren filterzakje vangt de cafestol weg. Dat is maar goed ook, want cafestol verhoogt het 'slechte cholesterol' LDL, en dus ook de kans op hart- en vaatziekten. Maar als je koffie maakt zonder filterzakje, bijvoorbeeld in een cafetière, dan krijg je die verbinding dus wél binnen.' Een kopje cafetièrekoffie of kookkoffie bevat drie tot zes milligram cafestol. Volgens niet-gepubliceerde gegevens van Boekschotens afdeling bevatten sommige soorten automatenkoffie vergelijkbare hoeveelheden. 'De hoeveelheid cafestol in automatenkoffie loopt uiteen van 0,3 tot 3,4 milligram per kop', zegt Boekschoten. Hoe het komt dat er in sommige typen automatenkoffie zoveel cholesterolverhogende componenten zitten, kan Boekschoten niet zeggen. 'Elke machine werkt weer anders. Sommige gebruiken papieren filters, andere niet. En sommige machines die wel filters gebruiken persen de koffie door het papier heen. Door die druk kan cafestol het filter passeren.' Volgens datzelfde principe werken de Senseomachines die nu de ouderwetse koffiezetautomaten verdringen. De pads voor de Senseo zijn dan wel van papier, maar de machine perst de koffie er doorheen. Toch bevat Senseokoffie weinig ca-

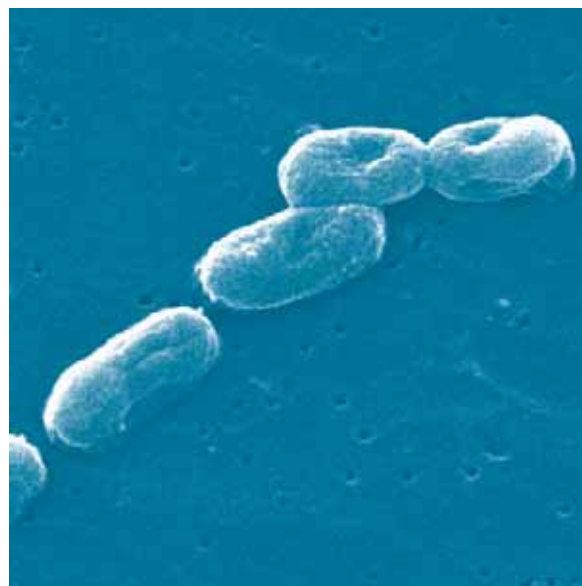
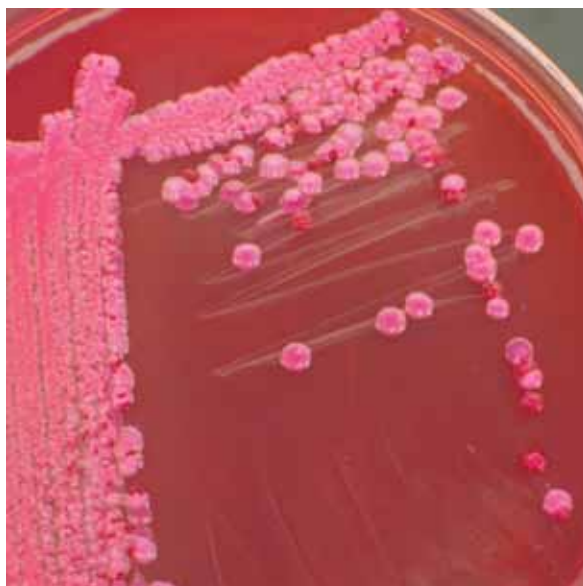
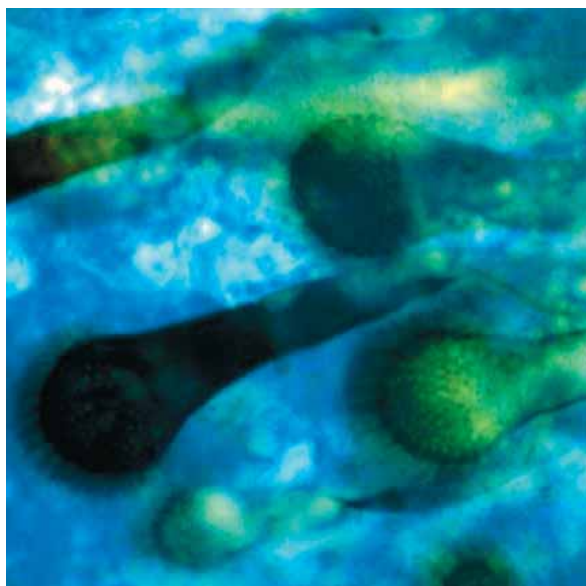
De hoeveelheid cafestol in automatenkoffie loopt uiteen van 0,3 tot 3,4 milligram per kop. / foto GA

festol, schreef Boekschoten in december 2006 nog in het Nederlands Tijdschrift voor de Geneeskunde. Waarom Senseokoffie veilig is en sommige automatenkoffie niet, weet de onderzoeker niet zeker. 'Waarschijnlijk hebben de padfabrikanten speciaal papier gebruikt om te voorkomen dat er cafestol in de koffie komt.'

Een trend op koffiegebied waar voedingswetenschappers minder over te spreken zijn, is de opmars van de espressomachines in de Nederlandse huiskamers. 'Espresso gaat niet door een filter', zegt Boekschoten. 'Daarom zit er in kopje espresso gemiddeld twee milligram cafestol. Dat is veel.' / **WK**

Sinds de jaren zeventig vinden artsen steeds vaker ziektekiemen bij mensen die volgens de leerboeken alleen planten aanvallen. Wageningse plantenwetenschappers onderzoeken de stille invasie van deze *cross kingdom jumpers*.

door WILLEM KOERT, foto's LEERSTOELGROEP FYTOPATHOLOGIE

Van links naar rechts: *Aspergillus fumigatus*, *Enterobacter*, *Burkholderia cepacia*, *Madurella mycetomatis*, *Pseudomonas aeruginosa* en *Staphylococcus aureus*.

‘In verzwakte mensen kunnen ziekteverwekkers zich aanpassen aan de humane fysiologie’

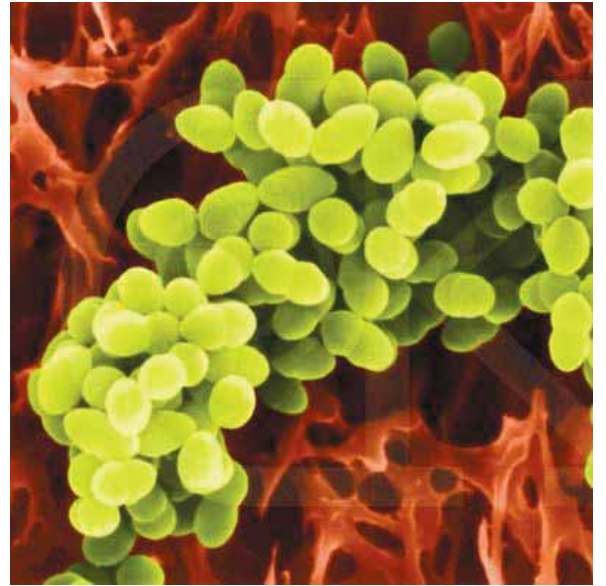
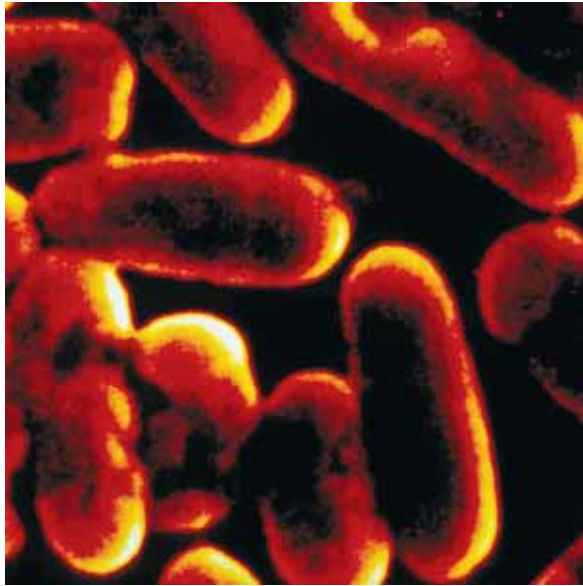
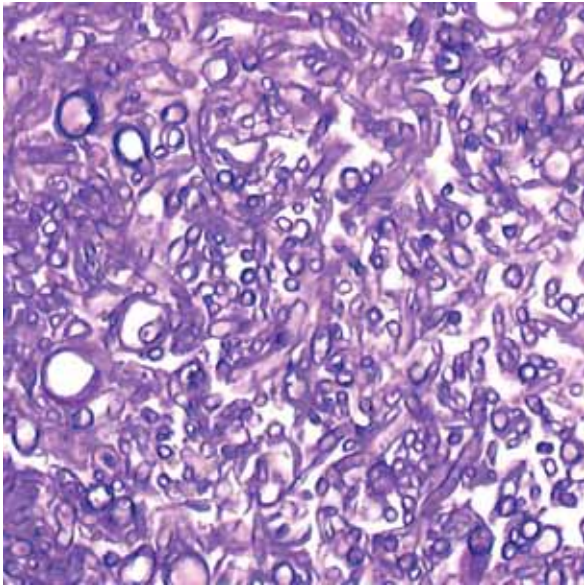
Er zijn legio ziekten die mensen van dieren kunnen krijgen’, zegt dr. Bart Thomma van de leerstoelgroep Fytopathologie. ‘HIV komt oorspronkelijk van apen, en waar vogelgriep uitbreekt worden soms ook mensen besmet. Het menselijk organisme lijkt nu eenmaal op dat van dieren. Maar ons organisme is anders dan dat van planten. Het idee dat ziektekiemen van planten kunnen overspringen op mensen stuit veel onderzoekers daarom tegen de borst. Toch gebeurt het. En volgens onze literatuurstudie gebeurt het zelfs verrassend vaak.’ Thomma is co-auteur van een reeks recente publicaties over pathogenen die over de grote scheidslijnen tussen de levende organismen kunnen springen, en niet zijn gebonden aan één van de zeven grote groepen levende organismen die biologen onderscheiden. Koninkrijken, heten die. Dieren vormen zo’n koninkrijk, net als planten, schimmels en bacteriën. Sinds de jaren zeventig vinden artsen bij mensen steeds vaker ziektekiemen die normaliter organismen uit een ander koninkrijk besmetten. *Cross kingdom jumpers*, noemen onderzoekers ze, of kortweg *jumpers*. In een overzichtartikel dat binnenkort verschijnt in FEMS Microbiological Reviews noemen de Wageningers er tientallen. ‘De menselijke populatie is aan het veranderen’, verklaart Thomma. ‘Door de medische vooruitgang blijven er nu mensen in leven die een halve eeuw geleden zouden zijn overleden aan hun infecties. Daar zitten veel mensen bij met een immuunsysteem dat niet meer goed werkt. HIV- of kankerpatiënten bijvoorbeeld, of mensen met een auto-immuunziekte, of mensen die een transplantatie hebben ondergaan en immunoremmers moeten gebruiken om afstoting van hun nieuwe orgaan te voorkomen.’

Die groep patiënten vormt een potentiële kweekbodem voor nieuwe ziekten die zo de kans krijgen om zich aan te passen aan een nieuwe gastheer. De ziekteverwekkers kunnen zich uitsélectioneren en muteren tot ziektekiemen die ook mensen met een gezond immuunsysteem kunnen vellen.

KNOLROT

Artsen beschrijven de ziekten vaak als ‘opportunistische infecties’, vertelt dr. Peter van Baarlen, de eerste auteur van het overzichtsartikel in FEMS. Van Baarlen promoveerde enkele jaren geleden in Wageningen, maar werkt nu bij het Nijmeegse Center for Molecular and Biomolecular Informatics. ‘Deze ziektekiemen komen bijvoorbeeld via een wondje in het lichaam van iemand met een aangetast immuunsysteem’, zegt hij. ‘Of ze komen via de lucht. Een bekend voorbeeld is de bacterie *Burkholderia cepacia*. Plantenwetenschappers kennen hem als de veroorzaker van knolrot bij uien, maar artsen vinden hem steeds vaker in de longen van mensen met taaislijmziekte.’ Een ander voorbeeld is de bacterie *Pseudomonas aeruginosa*, volgens de medische literatuur één van de eerste *cross kingdom jumpers* die werd ontdekt. Jumpers zijn wetenschappelijk maagdelijk terrein. Onderzoekers hebben nog nooit eerder systematisch naar deze categorie pathogenen gekeken. ‘Medici en plantenwetenschappers praten weinig met elkaar’, verklaart projectleider Thomma. ‘Ze bezoeken andere congressen en lezen andere tijdschriften. Soms gaven ze dezelfde ziektekiem een verschillende naam. De bacterie die plantenwetenschappers *Erwinia* noemden, was bij medici bekend als *Enterobacter*. Daarom viel het niemand op hoe vaak ziektekiemen overspringen van planten naar mensen.’ Wat de tientallen jumpers die de Wageningers opdiepten uit de literatuur, met elkaar gemeen hebben is hun

ENGE ZIEKTEN UIT HET PLANTENRIJK

aanpassingsvermogen. 'Ze functioneren bij buitentemperaturen, maar ook bij de lichaamstemperatuur van zoogdieren', zegt hij. 'De schimmel *Aspergillus fumigatus* functioneert zelfs het beste bij 37 graden. Bij die temperatuur leggen de meeste andere schimmels het loodje. Kennelijk is die schimmel al in verre gaande mate aanpast.'

Een ander probleem is ijzer. Pathogenen hebben ijzer nodig voor hun stofwisseling. In planten is veel ijzer aanwezig, in dieren niet. Het ijzer is bovendien gebonden aan organische moleculen die, anders dan bij planten het geval is, door het lichaam reizen. Cross kingdom jumpers hebben mechanismen ontwikkeld om toch ijzer te bemachtigen. Ze maken bijvoorbeeld eiwitjes die het ijzer lospeuteren uit hun transportmoleculen.

Een derde eigenschap is dat veel jumpers celwanden kapot kunnen maken door de afgifte van enzymen of metabolieten met een grote activiteit. De weglekkende celvloeistof voorziet de ziekteverwekkers vervolgens van voedingsstoffen.

GEREEDSCHAPPEN

Bovendien hebben veel jumpers moleculaire gereedschappen die een breed scala aan immuunsystemen kunnen afremmen. De bacterie *P. aeruginosa* maakt bijvoorbeeld het gif exotoxine A en het enzym phospholipase C aan, die het immuunsysteem bij zowel mensen als insecten platleggen. De schimmel *A. fumigatus* gebruikt daarvoor helvolic acid.

Ondanks dat aanpassingsvermogen vinden artsen de meeste bekende jumpers vooral bij mensen met een slecht werkend immuunsysteem. 'Je weet natuurlijk niet of dat zo blijft', zegt Bart Thomma. 'Doordat de pathogenen steeds meer menselijke gastheren met een gemankeerd immuunsysteem vinden, krijgen ze nu ook de kans om zich aan de humane fysiologie aan te pas-

sen. De pathogenen kunnen muteren tot organismen die zich thuis voelen in de menselijke fysiologie.' In Afrika maakt een jumper, die al goed is aangepast aan mensen, jaarlijks duizenden slachtoffers. Het is de schimmel *Madurella mycetomatis*, vertelt prof. Alex van Belkum van het Erasmus Medical Center, de medische partner van de Wageningse plantenwetenschappers. 'In Afrika veroorzaakt *M. mycetomatis* de ziekte mycetoma', zegt Van Belkum. 'Het is geen veel voorkomende ziekte als malaria of tbc, maar hij is wel degelijk desastreus.'

De wetenschappelijke kennis over mycetoma is gering. De schimmel veroorzaakt in de eerste stadia bulten. 'Als je die operatief verwijdert en antibiotica gebruikt is de aandoening nog goed te behandelen', zegt Van Belkum. 'Maar als mensen ermee blijven rond lopen, groeit de schimmel verder. Aangetaste ledematen worden dikker, botten lossen op en de schimmel maakt een netwerk van kanaaltjes door het aangetaste deel, waardoor de nieuwe generatie schimmels weer als korrels naar buiten komt. In dat stadium kunnen artsen alleen nog maar de aangetaste ledematen amputeren.'

Waar *M. mycetomatis* precies vandaan komt was lange tijd onbekend. Met moleculaire technieken ontdekte de groep van Van Belkum twee jaar geleden dat de schimmel algemeen voorkomt in de bodem van de streken waar de ziekte voorkomt. De onderzoekers vonden de schimmel ook op de doornen van de acacia's. Waarschijnlijk vindt de ziekteverwekker via schrammen of splinters zijn weg naar mensen. De slachtoffers van deze ziekte gebruiken overigens geen immuunremmers, maar hebben waarschijnlijk wel een minder goed werkend immuunsysteem. Dat ontdekte de groep van Van Belkum toen het de genen van tweehonderd patiënten vergeleek met die van een niet-geïnfecteerde controlegroep. Als de cellen van de

patiënten worden geïnfecteerd maken ze afwijkende hoeveelheden interleukine-8 aan, een eiwit dat afweerreacties oproept.

MEDICIJNEN

Van Belkum en de Wageningers hopen dat hun gezamenlijke project tot meer leidt dan de identificatie van een nieuwe groep organismen die de mensheid belaagt. Ze denken dat planten medische wetenschappers op het spoor kunnen zetten van nieuwe medicijnen.

'Er zijn meer overeenkomsten tussen de manier waarop humane pathogenen mensen infecteren en waarop plantaardige pathogenen planten infecteren', zegt Thomma. 'Dat betekent dat plantenwetenschappers en medici van elkaar kunnen leren.'

In gezamenlijke experimenten kijken de Wageningers en de Rotterdammers nu of ze ziektekiemen kunnen onderzoeken via planten. 'We doen proeven met verschillende stammen van de bacterie *Staphylococcus aureus*', zegt Van Belkum. 'De ene stam is gevaarlijk, de andere niet. We hebben arabidopsisplanten besmet met beide stammen, en kijken hoe het immuunsysteem van de planten daarop reageert. Omdat we van zowel *S. aureus* als arabidopsis het volledige genoom kennen, kunnen we hopelijk zien hoe de plant en de ziektekiem interacteren. Misschien ontdekken we zo de achilleshiel van de *S. aureus*.'

Ook met andere ziektekiemen lopen zulke experimenten. 'Het is ondenkbaar dat je zulke proeven op mensen uitvoert', zegt Van Baarlen. 'Op proefdieren kan het natuurlijk wel, maar om ethische redenen willen we dierproeven zoveel mogelijk beperken. Als je dit soort experimenten op planten kan uitvoeren, is dat een uitkomst.' <

EIGEN ONDERZOEK EERST

**‘Het is funest als we
elkaar in Nederland
vliegen gaan afvangen’**

In Wageningen heerst grote tevredenheid over de onderzoekscholen. Ze hebben de kwaliteit van het onderzoek vergroot en de opleiding van promovendi verbeterd. Een succesformule dus, die hier eigenlijk niet ter discussie staat. De enige dreiging komt van buiten. Enkele andere universiteiten dwingen hun onderzoekers uit landelijke onderzoekscholen te stappen en te kiezen voor eigen *graduate schools*.

door GERT VAN MAANEN, foto BART DE GOUW

We hebben de onderzoekscholen in Wageningen leren waarderen en zo hier en daar zijn we er zelfs trots op. Maar landelijk liggen ze helaas onder vuur. Een aantal universiteiten kiest voor het concurrentiemodel. Zo graven ze hun eigen graf.' Universiteitshoogleraar prof. Rudy Rabbinge windt er geen doekjes om tijdens het debat op woensdag 7 maart, ter gelegenheid van zijn vertrek als decaan van de Wageningse onderzoekscholen. 'Het is funest als we in Nederland elkaar vliegen gaan afvangen. Als iedere Nederlandse universiteit straks met een eigen verzameling graduate schools komt aanzetten krijg je internationaal echt geen poot aan de grond.' Het paneldebat over de toekomst en vijftien jaar verdiensten van onderzoekscholen was een verlaat cadeau voor Rabbinge die vorig jaar het decanaat van Wageningen Graduate Schools overdroeg aan voedingshoogleraar prof. Frans Kok. Het is Jo Ritzen, de toenmalige minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, die aan het begin van de jaren negentig onderzoekscholen introduceert in het wetenschappelijk onderwijs. Het idee is ontleend aan de Angelsaksische Graduate school, maar in Nederland krijgt het een iets andere invulling. De onderzoekscholen zijn vooral bedoeld om de assistent in opleiding (aio) ook daadwerkelijk aan een opleiding te helpen. Het aio-schap is in 1986 ingesteld om op een goedkope manier het aantal promoties in Nederland op te voeren. De aio's krijgen in de eerste jaren van het vierjarige promotietraject een lagere beloning omdat ze immers nog 'in opleiding' zijn. In de praktijk is er echter nauwelijks sprake van een opleiding. De onderzoekscholen moeten hier verandering in brengen. Sterke onderzoeksgroepen die samen een coherent onderzoek- en onderwijsprogramma opzetten en als onderzoekschool erkend worden door de Koninklijke Akademie van Wetenschappen (KNAW), krijgen veel geld. Al spoedig gonst het daarom in universitair Nederland van de activiteit. Onderzoekscholen mogen immers de voorheen bijna heilige grenzen tussen faculteiten en universiteiten overschrijden. Bij de eerste ronde in 1992 worden twintig onderzoekscholen erkend. En in latere rondes groeit dit aantal tot circa honderd. Bijna tweederde hiervan bestaat uit interuniversitaire onderzoekscholen. De rest betreft bundeling van onderzoeksgroepen binnen één universiteit. Ook in Wageningen komen deze twee smaken voor: nationaal en lokaal (zie kader). Daarnaast is Wageningen hofleverancier van SENSE en CERES waarvoor het penvoerschap bij de VU en de UU ligt. Tijdens de paneldiscussie zijn de meeste aanwezigen het er over eens dat de Wageningse onderzoekscholen zijn uitgegroeid tot centra van hoogwaardig onderzoek. Bovendien hebben ze volgens de aanwezigen de opleiding van promovendi aanzienlijk verbeterd. Misschien

niet zulke verrassende conclusies, aangezien het publiek vooral bestaat uit (voormalige) bestuurders van die onderzoekscholen. De bevinding wordt echter ook ondersteund door buitenstaanders. 'Ik zou graag zeggen: dit is zwaar overtrokken. Maar dat is niet zo', zegt dr. Hans Sonneveld, directeur van de Amsterdam School for Social Science Research en betrokken bij onderzoek naar promotierendementen. 'De afgelopen jaren gingen onderzoekscholen door hoge zeeën. Iedereen was in verwarring en mijn advies was dan: ga eens kijken in Wageningen. Daar ligt het schip stabiel op koers.'

RODE KAARTEN

De toetsing op kwaliteit van docenten en studenten, die bij het instellen van de onderzoekscholen is ingevoerd, heeft effect gehad. Hoewel er op de positie van het vaste personeel nog de nodige kritiek is. 'We geven elkaar wel gele en rode kaarten, maar er gebeurt eigenlijk niks', klaagt dierecoloog prof. Herbert Prins. Ook de Amsterdamse aio drs. Michiel Heijdra, voorzitter van het Promovendi Netwerk Nederland, constateert dat de kwaliteitstoetsing vaak te weinig gevolgen heeft voor de vaste staf. 'Het middenkader dat binnen is, blijft binnen.' Kok constateert echter een flinke 'schoonmaak door zelfreiniging' en Rabbinge schat dat in Wageningen toch zo'n 'twintig tot dertig procent van de staf via gele en rode kaarten is verdwenen'. Toch pleit ook hij voor nog meer doorstroming. 'Stel hoogleraren voor vijf jaar aan. Als je geen dynamiek in de top hebt, gaat het daaronder stagneren.' Ook over de opleiding van promovendi in Wageningen zijn er ondanks de verbeteringen nog wat klachten. Die betreffen het lage onderwijsaanbod en de beperkte financiële middelen. Dr. Marijke Bruins, nu onderzoeker

bij Proceskunde maar tot voor kort voorzitter van de aio-raad van onderzoekschool VLAG, ergert zich verder aan het verplichte karakter. 'Recht op onderwijs is wel genoeg.' Niet alle aanwezigen denken er overigens zo over. Heijdra wijst bijvoorbeeld op het belang op verbredende vakken. Hij tempert overigens het Wageningse enthousiasme voor de onderzoekscholen door te stellen dat buiten Wageningen 'de helft van de promovendi niet eens weet bij welke onderzoekschool hij zit'. Het *pièce de résistance* van de bijeenkomst is dan ook het toekomstperspectief van de onderzoekscholen. Een aantal universiteiten – met als koplopers Groningen en Utrecht – vindt dat de onderzoekscholen niet passen bij hun promotieopleiding. Ze willen over naar echte graduate schools – volgens het Angelsaksische model – waarin de promotieopleiding wordt gebundeld met de masteropleiding. Hiertoe zijn research masters opgericht die naadloos moet overlopen in de promotie. De bestaande interuniversitaire onderzoekscholen zijn dan een sta-in-de-weg. Groningen verbiedt onderzoekers zelfs deel te nemen aan onderzoekscholen en is ondanks protesten op de werkvloer al begonnen de door haar geleide onderzoekscholen te ontmantelen. Utrecht volgt een vergelijkbare koers. Sonneveld waarschuwt dat ze het kind met het badwater weggooien. 'Groningen zat in zeven tot twaalf onderzoekscholen en krijgt straks zeventien nieuwe, eigen graduate schools. Terwijl je eigenlijk heel zuinig moet zijn op een opgebouwde naam.' De komst van de research master – ook Wageningen gaat komend jaar experimenteren met zo'n variant – is inmiddels een gelopen race. Sonneveld: 'Dat wordt de koninklijke weg naar promotie. Over de lengte van het promotietraject wordt nog wel veel gesproken, die varieert van drie tot vier jaar.' In Wageningen, waar de promotieduur van vier jaar nog maar door weinigen gehaald wordt, is geen steun voor verkorting. 'We moeten ons niet laten afglijden tot drie jaar', waarschuwt geneticus en WIAS-directeur prof. Johan van Arendonk. De huidige erkenningsprocedure – onder auspiciën van de KNAW – in de lucht houden en internationaliseren lijkt het beste wapen tegen het opkomende ego-centrisme in onderzoeksland. En Rabbinge kan in Den Haag gaan lobbyen. Volgens het voormalig Eerste Kamerlid is het huidige krachtenspel rond de onderzoekscholen duidelijk: de KNAW is voor de bestaande onderzoekscholen, de belangenorganisatie van universiteiten VSNU is tegen en onderzoeksorganisatie NWO laat 'nog geen krachtig geluid horen'. De vorige minister van OCenW, Maria van der Hoeven, was weliswaar voor, maar volgens Rabbinge 'niet krachtig genoeg'. Het lot van de onderzoekscholen komt daardoor voor een belangrijk deel in handen van de nieuwe minister Ronald Plasterk. En dan is er volgens Kok nog de mogelijkheid een beroep te doen op de 'anarchie in de staf'. 'Een universiteitsbestuur kan onderzoekers wel tot van alles verplichten, maar er is geen Stasi die dat gaat controleren.' <

WAGENINGSE ONDERZOEKSCHOLEN

Nationaal:

- EPS (Experimental Plant Sciences) met partners RUN, UU, UL, UvA, VU, CBS en NIOO
- VLAG (Food Technology, Agrobiotechnology, Nutrition and Health Sciences) met partners UM, UU, RUN, TNO, NIZO en RIVM

Lokaal:

- MGS (Mansholt Graduate School for Social Sciences)
- PE&RC (C.T. de Wit Graduate School for Production Ecology and Resource Conservation)
- WIAS (Wageningen Institute of Animal Sciences)

Filiaal:

- WIMEK (Wageningen Institute for Environment and Climate Research), onderdeel van SENSE
- CERES-Wageningen, onderdeel van de Research School for Resource Studies for Development

IN BEEELD

foto's PROMOVENDI PE/RC, tekst JORIS TIELENS

Nee, het was geen vakantie, ook al lijkt het soms zo op de achtduizend foto's die de deelnemers gemaakt hebben. De vijftien promovendi van de onderzoeksschool Production Ecology and Resource Conservation (PE/RC) hebben hard gewerkt tijdens hun gezamenlijke cursus in Zuid-Afrika. Alle promovendi moeten tijdens hun promotietraject onderwijs volgen. Onderzoekschool

PE/RC heeft dat onderwijs voor het eerst in de vorm van een veldexcursie gegeven, in Kwazulu Natal. De cursisten bezochten onder meer een stuwdam die drinkwater moet opleveren voor Johannesburg, maar waar de irrigatie in het omringende gebied onder lijdt. Ook bestudeerden ze de landherverdeling en overbegrazing in een voormalig thuisland. Het zijn

onderwerpen waarin biofysische en sociale vakgebieden bij elkaar komen. Coördinator ir. Arnaud Temme is evenals de deelnemers enthousiast over de nieuwe opzet. 'Meer dan bij een cursus in Wageningen hebben we de grenzen van modellen leren kennen.'

OUDE KOEIEN

UIT DE ARCHIEVEN VAN WAGENINGEN UR

door WILLEM KOERT

Tussen 1972 en 1982 werden op de zolder van Sela, het pand van studentenvereniging SSR-W, elke Koninginnedag ‘natuurfilms’ vertoond. / foto GA

‘HANENKUIKENS DIE VERLEKKERD PORNO KIJKEN’

De allerdegelijkste Wageningse studentenvereniging viert haar vijftiende lustrum. **Societas Studiosorum Reformatorium Wageningen – kortweg: SSR-W – bestaat driekwart eeuw. In al die vijfenzeventig jaar is SSR-W slechts één keer geplaagd door een schandaal. Nou ja, schandaaltje.**

Het Oranjebal is op zijn hoogtepunt als twee vrouwen de zolder van SSR-W oplopen. In de rokerige ruimte kijken enkele tientallen mannen, veelal met een fles bier in de hand, naar de schokkerige beelden van een 8-millimeterfilm op een projectiescherm. Het is 1982, de tweede feministische golf dendert over Wageningen en het schandaal rond de pornozolder van SSR-W is begonnen.

Eén van de vrouwen is Marjolein van de Peppel. Ze is geboren en getogen in Wageningen en zojuist afgestudeerd aan de Arnhemse Toneelschool. ‘Het Oranjebal op SSR was altijd erg gezellig’, zegt ze in 2007. ‘Daarom gingen we er naartoe. Toen ik hoorde dat ze er natuurfilms draaiden dacht ik in mijn onnozelheid nog: ha, leuk. Maar toen ze vertelden dat er boven hijgerige mannen naar porno keken, kon ik dat als feministische vrouw niet over mijn kant laten gaan. Samen

met een vriendin ben ik naar boven gend.’ Wat er dan gebeurt, staat in het Wageningse Hogeschool Blad (WHB) van 12 mei 1982. ‘Een tweetal vrouwen poogt de vertoning te verhinderen door voor de projector te gaan staan, maar de camera wordt omgedraaid en de projectie gaat voort tegen de muur achter bar’, schrijft het blad. ‘Discussiëren blijkt geen zin te hebben. De reacties zijn agressief tot liberaal, maar gekeken wordt er.’ Het hogeschoolblad is uitstekend op de hoogte. WHB-reporter Simon Vink, tegenwoordig communicatiemanager van Wageningen UR, vergezelt zijn vriendin Marjolein op de avond van het Bal. Als het WHB de vereniging om commentaar vraagt, reageert het bestuur verbaasd. De vertoning is een traditie die teruggaat tot 1972. Verantwoordelijk voor het jaarlijkse filmfestijn is het mannendispuut De Toebacksuyghers, dat overigens ook het niet-pornografische deel van het Oranjebal organiseert. Het dispuut maakt er geen geheim van dat het erotische rolprenten vertoont op de verjaardag van de koningin – al spreekt het op de posters die overal en nergens aan de muur hangen discreet over ‘natuurfilms’. Maar zelfs autochtone Wageningers weten dat de

rolprenten niet over plankton of strandlopermpjes gaan. En ook dat SSR-W elk jaar dezelfde films laat zien. De Toebacksuyghers vertellen het WHB bovendien dat, toen ze in 1972 met de traditie begonnen, porno nog heel progressief was. Maar nu, tien jaar later, erkent het dispuut dat de maatschappelijke opinie is omgeslagen. Misschien moet er maar een einde komen aan de traditie. Enkele maanden na het incident bericht het hogeschoolblad dat het Utrechtse Zuurstoktheater niet wil optreden voor het oversekste SSR-W. ‘De koude rillingen lopen ons over de rug bij het idee dat we zouden spelen voor hanenkuikens die net verlekkerd pornofilms hebben zitten kijken’, tekent het WaHoBla op. Het is de spreekwoordelijke druppel. Op 2 februari 1983, na maanden van interne discussies, verbiedt het parlement van SSR-W het vertonen van porno op de sociëteit. ‘Is dat zo?’, zegt Marjolein van de Peppel. ‘Heb ik nooit geweten. Ik heb een paar minuten op die zolder gestaan en toen ben ik weer naar beneden gelopen. Het draaien van de films ging gewoon door, maar ik was best wel tevreden over mezelf, weet ik nog. Daarna heb ik er nooit meer over nagedacht.’

WERKPLEK

JAN VAN KREEL

GAATJE HIER EN RIBBELTJE DAAR

‘Ik heb het mooiste beroep dat er is’, zegt Jan van Kreel glunderend. Al ruim 28 jaar is hij dé technicus van het Botanisch Centrum aan de Arboretumlaan in Wageningen. In zijn werkplaats leeft hij zich uit op de onderzoeksapparatuur van drie leerstoelgroepen: Plantenfysiologie, Celbiologie en Erfelijkheidsleer. Hij onderhoudt waterbadens en centrifuges, en doet kleine aanpassingen aan standaard laboratoriummateriaal waarmee de dagelijkse werkzaamheden van de onderzoekers net iets makkelijker worden. Met gemak maakt hij een groefje in een metalen plaatje of een mal voor kleine plastic buisjes. ‘Ik hoor dat er ergens problemen zijn of de mensen komen naar mij toe met kleine technische moeilijkheden waar ze dagelijks tegenaan lopen. Ik zoek dan een oplossing.’ Maar vanaf eind 2008 moeten de onderzoekers de handvaardigheid van Jan

waarschijnlijk missen. De leerstoelgroepen verhuizen naar de Born en het Botanisch Centrum wordt grotendeels gesloopt. De vergunning daarvoor is al aangevraagd. En het is nog onduidelijk of de werkplaats meegaat naar de nieuwe stek. ‘Ik weet niet of er straks nog werk voor mij is. Ik zou het jammer vinden’, zegt Van Kreel. Ook de onderzoekers zullen zijn werkplaats in de buurt missen, schat hij zo in. ‘Een particulier bedrijf kan ook onderdelen maken, misschien nog wel mooier dan ik het kan. Maar het is veel minder flexibel. Als de onderzoeker nu tijdens het gebruik erachter komt dat een gaatje hier of ribbeltje daar ook wel handig is, kijk ik er even naar en pas ik het meteen aan. Dat vind ik zo leuk, werken met mijn handen en de mensen proberen te helpen.’ / **Laurien Holtjer**

foto Guy Ackermans

M.I.

Weg met de zorgeloze lummeljaren en het wilde uitgaansleven. Nederlandse jongeren moeten voortaan al tijdens hun studie aan kinderen beginnen, vindt de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg. Die adviseert de overheid om zwangerschap onder studenten te stimuleren met speciale voorzieningen. Baren op jonge leeftijd verkleint immers de kans op complicaties. Goed plan?

KINDEREN KRIJGEN TIJDENS JE STUDIE?

door KOEN MOONS, LAURIEN HOLTJER en YVONNE DE HILSTER

‘Er wordt al van alle kanten aan vrouwen getrokken’

Mignon Gelissen, gestopt met haar studie omdat ze zwanger was, wil liever niet op de foto

‘De overheid moet zich niet bemoeien met dit soort keuzes. Er wordt al van alle kanten aan vrouwen getrokken. We moeten studeren, carrière maken en nu ook zwanger worden. Maar als je een kind krijgt, verandert alles.

Ik raakte zwanger in mijn tweede studiejaar Bos- en natuurbeheer. Ik was toen 27. Vijf maanden geleden ben ik bevallen van een dochter. Ik ben alleenstaand en plotseling was ik verantwoordelijk voor een kind. Het draaide niet meer om mij. Nog voor ik was uitgerekend ben ik gestopt met mijn studie. Ik vind dat ik als ouder verantwoordelijk ben. In een crèche wil ik haar niet droppen. Ik liep nog wel met een dikke buik in de collegezalen rond. Ik dacht: ik maak nog snel mijn verslagen af en dan is het vakantie. Maar daar was ik niet toe in staat. Mijn concentratievermogen daalde. Na een paar bladzijden lezen had ik mijn aandacht er al niet meer bij. Ik besloot voor mijn kind te gaan en gewoon te gaan genieten.’

Anne Doorneweert, afgestudeerd in 2005, kreeg tijdens haar studie Zoötechniek een dochter

‘Ik was 25 toen ze werd geboren en ik heb er goede herinneringen aan. Als moeder is het altijd zoeken naar voldoende rust; voor thuis, jezelf, je relatie. Nu ik werk en zwanger ben van een tweede kind weet ik zeker dat je daar tijdens je studie meer mogelijkheden voor hebt. Tijdens je studie gaat kinderen krijgen van je eigen tijd, zonder betaald zwangerschapsverlof. Maar ik kon toen wel mijn rust pakken en kreeg veel begrip van docenten. Je kunt de tijd waarin je normaal je roes uitslaapt ook anders gebruiken. Medisch is er misschien ook wel een argument voor vroegere zwangerschappen. Mijn kind lag met haar gezicht de verkeerde kant op en omdat ik jong en sterk was, heb ik het toch zelf ter wereld kunnen brengen. Uiteindelijk heb ik wel bijna twee jaar langer over mijn studie gedaan, maar ik had door een andere studie en een jaar werken al eerder vertraging opgelopen. Ik heb echter wel een goed verhaal, en ik denk dat je een werkgever toch wel overtuigt als je gemotiveerd bent.’

‘Ik kon mijn rust pakken en kreeg veel begrip van docenten’

‘Het is je eigen keus, dat moeten ze niet promoten’

José Lagerwei, derdejaars Bos- en natuurbeheer aan Van Hall Larenstein Velp, single, geen kinderen

‘Kinderen krijgen is je eigen keus en je eigen verantwoordelijkheid, ik vind niet er vanuit de studie allemaal toeren uitgehaald moeten worden om het te promoten. Een kind tijdens je studie is gewoon niet praktisch. Dus kies maar tussen studie en kind, zou ik zeggen. Wel zijn er natuurlijk uitzonderingsgevallen, als het een ongelukje is, waarbij er wel mogelijkheid voor extra hulp moet zijn. Ikzelf begin er in elk geval niet aan tijdens mijn studie. Alles op z’n tijd.’

Jelle Dijkstra, eerstejaars Tuin- en landschapsinrichting aan Van Hall Larenstein Velp, heeft een dochter van drie

‘Mijn vriendin en ik studeren allebei en we hebben een dochtertje van drie. Huisvesting is voor ons geen probleem, mijn ouders hebben een rijtjeshuis in Velp voor ons gekocht. Ik word sowieso flink gesponsord door mijn ouders, anders zou ik het niet redden. Ik klus wel eens wat bij als hovenier, maar voor een echte bijbaan heb ik geen tijd. Je krijgt wel meer studiefinanciering als je een kind hebt, maar dan moet je het nog met zevenhonderd euro doen met z’n drieën. En je hebt heel veel kosten. De studie is al duur, maar we moeten ook vijf dagen kinderopvang betalen elke week, dat is behoorlijk prijzig. Zonder geld van mijn ouders zou het niet kunnen. Als ze het voor studenten mogelijk willen maken om kinderen te hebben, moet er heel wat gebeuren. Je zou dan superveel geld van de overheid moeten krijgen, dat lijkt me onwaarschijnlijk. Ik zou het anderen ook niet echt aanraden. Bij ons was het een verrassing. Nu ben ik heel gelukkig met mijn dochter, maar als ik kon kiezen had ik hetzelfde kind liever na mijn studie gekregen.’

‘Zonder geld van mijn ouders zou het niet kunnen’

‘Op deze manier werk je het ouderwetse rollenpatroon weer in de hand’

Jeroen Rijnierse, zevendejaars Leisure, Tourism and Environment aan Wageningen Universiteit, woont samen met zijn pasafgestudeerde vriendin

‘Ik vind het een belachelijk idee. Je studie is niet alleen om te studeren maar ook om jezelf te ontwikkelen. Als studentes nu kinderen nemen, is de kans groot dat ze hun studie tijdelijk stil zetten om voor het kind te zorgen. Vaak ontstaat volgens mij ook snel de wens voor een tweede kind. Ik vraag me af hoe groot de kans is dat studentes de studie weer oppakken. Volgens mij verdwijnt de motivatie om verder te studeren. Ik zie het zo gebeuren dat op deze manier het ouderwetse rollenpatroon in de hand wordt gewerkt waarin moeders thuis zit en de vader werkt. Wij willen wel kinderen, maar we willen eerst onze studie afmaken en daarna nog even genieten van het feit dat we eindelijk wat meer te besteden hebben. Kijk, ik wil ook geen oude vader worden, maar kom op zeg, ik wil ook nog even samen genieten en reizen. Als we eenmaal kinderen hebben, zullen we niet zo maar meer een dure vakantie nemen. Bovendien denk ik dat het een dure grap is om maatregelen zoals betere huisvesting te regelen. Nu is het in Wageningen al lastig om van een Idealiskamertje door te stromen naar een huis.’

POST V.O. REDACTIE

POST is de brievenrubriek van Resource, bestemd voor reacties van lezers. Brieven kunnen worden gericht aan resource@cereales.nl of aan Resource, rubriek Post, Postbus 357, 6700 AJ Wageningen.

‘Buitenlandse klederdrachten mogen, maar Hollandse klompen niet’

PROMOTIE-REGLEMENT

Het promotiereglement van Wageningen Universiteit stelt dat promovendi 'gepast gekleed voor de gelegenheid' in de Aula dienen te verschijnen. Maar wat is 'gepast gekleed'? Ervaring leert dat buitenlandse folkloristische klederdrachten gepast zijn, maar Hollandse klompen niet. Toen ik op 27 oktober jongstleden wilde promoveren in een West-Afrikaans gewaad (zie foto) en op klompen, stelde de pedel dat klompen niet 'netjes' zijn en aan de deur dienden te blijven staan. Nu hoort dit laatste inderdaad tot de Nederlandse folklore. Maar ik had graag aan de hand van mijn kleding de aanhef van mijn proefschrift 'Styles of making a living' willen uitleggen, en willen tonen dat ik trots ben op de groene Wageningse no-nonsense kleding- en wetenschapsstijl. Maar helaas, Wageningen Universiteit bleek zo bang voor het label 'universiteit op klompen' dat ik mijn bul op sokken moest halen. Jammer, ik had meer durf verwacht van mijn alma mater.

Doortje Wartena

ACADEMISCHE WAARDEN

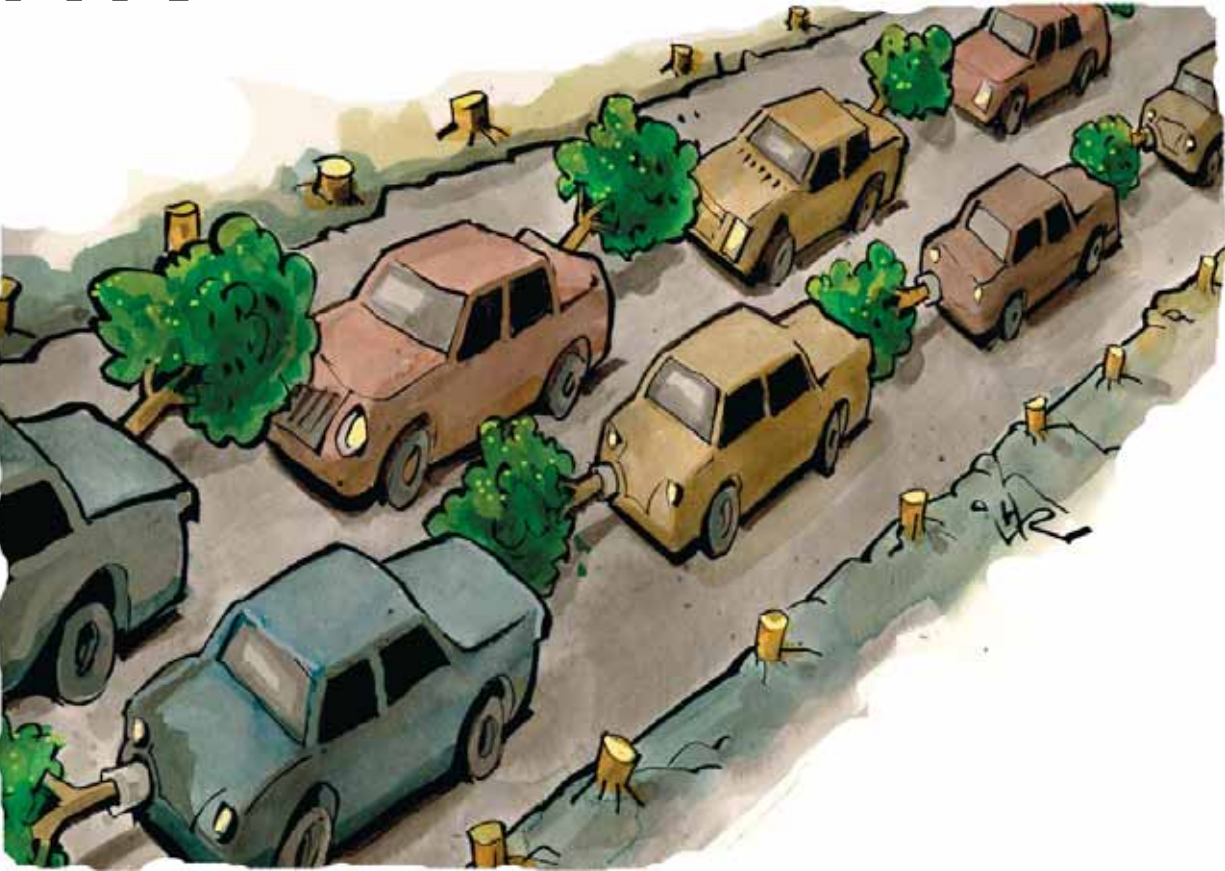
'Science for impact, impact for science.' Onder deze gekunstelde titel hield rector prof. Martin Kropff tijdens de dies natalis de langverwachte rede over academische waarden. 'De gepresenteerde ideeën resulteren uit discussie met de faculteit en de studenten en worden ook onderschreven door mijn collega's Aalt Dijkhuizen en Tijs Breukink', zo liet Kropff zijn publiek weten. Hij sprak daarbij de hoop uit hiermee 'de discussie aan onze universiteit uit te lokken'. Nu kan er veel over het betoog gezegd worden, maar niet dat het bedoeld lijkt om discussie op te roepen. Er wordt na-

melijk vooral veel geconstateerd. 'Onafhankelijkheid en transparantie zijn essentiële onderdelen van onze kwaliteit en van onze geloofwaardigheid. Kwaliteit is onze kernwaarde en heeft vele dimensies. Het mag nooit worden onderworpen aan twijfel en we zijn te allen tijde verantwoordelijk voor onze manier van werken en de manier waarop we onze resultaten presenteren.' Het zijn niet zulke constatering die de discussie over academische waarden zullen aanwakkeren. Misschien heeft Kropff wel gelijk als hij stelt dat geld niet de uitkomsten van wetenschap bepaalt, en het

juist creatieve wetenschappers en goede onderzoeksprogramma's zijn die de geldstromen bepalen. Maar waarom begint hij er dan over? Als je echt discussie wil losmaken over de onafhankelijkheid van het onderzoek, zul je toch vooral je zwakke plekken moeten blootleggen, ideeën aan moeten dragen of je medewerkers moeten vragen wat we kunnen doen om ons beter tegen beïnvloeding door opdrachtgevers te wapenen. / Gert van Maanen

De rede van Kropff is te vinden op www.resource-online.nl

HR

Henk van Ruitenbeek

DE HOOGE STUDIE EN MOEDERSCHAP

Het hoge woord is er eindelijk uit. De Raad voor Volksgezondheid en Zorg vindt dat vrouwen eerder aan het moederschap moeten beginnen. Nederland is wereldre-cordhouder laat kinderen krijgen en daar moet volgens de oude moeders, de tweede leg vaders, de oma's en opa's van de raad een einde aankomen. Het kost teveel en het is ongezond om laat kinderen te krijgen. Vooral vrouwen met een academische opleiding krijgen er van langs. Zij stellen de zwangerschap maar uit en we weten allemaal dat van uitstel afstel komt.

We moeten terug naar de jaren zestig en de vroege jaren zeventig toen progressieve studentes tijdens de colleges nog sokjes voor hun kroost aan het breien waren en hun peuters demonstratief in het openbaar de borst gaven. Daarom moeten er volgens deze raad meer voorzieningen komen om het moederschap aantrekkelijker te maken. Maar een peuterspeelplaats meer en een week langer ouderschapsverlof helpt natuurlijk geen zier. Er moeten drastische maatregelen worden genomen. Studentes met een kind moeten een bovenmodale beurs

ontvangen. Bij alle collegezalen moet een crèche komen. Deze moeders dienen ook het recht te krijgen op een driekamerflat, een gratis oppasmoeder, een staatswieg en een verlenging van de studieduur van minstens drie jaar. Ze moeten dus in de watten worden gelegd. Nog beter is het echter dat de overheid en het bedrijfsleven geen banen meer beschikbaar stellen voor kinderlozen met een academische opleiding. Wedden dat we dan in onze studentensteden een geboortegolf krijgen die zijn weerga niet kent. / Kees de Hoog

‘We pray too little for a town that is sparkling with God’

WSO PETITION

More than a thousand students and employees have signed a petition in the last few weeks for a more sustainable university.

‘We’ve collected exactly one thousand and one signatures,’ said Petra Rietberg of the Wageningen Student Organisation (WSO). Members of the student union and student fraction PSF went round canteens during breaks to persuade eaters to sign in favour of policy changes, including use of green electricity and fair-trade coffee. The group will present the signatures to Rector Martin Kropff, at midday on Friday 16 March in the big lecture theatre in the Leeuwenborch. / LH

WHAT’S ON

Thursday 15 March
19.00 / Stair climbing championships in the Asserpark flat, followed by party in Annie’s.
20.15 / Cuby and the Blizzards play blues in the Junushoff.
22.00 / Ai ai skippy skippy jeeh party at Nji Sri.
23.00 / Fuser Invites at Unitas with DJ Benny Rodrigues.

Friday 16 March
20.15 / Disco swimming in the Bongerd pool with DJ Patrick.
20.30 / Our Daily Bread, documentary at Movie W.
22.00 / 100% Salsa Party at the International Club. Special show and workshop.
22.30 / Disco 30+ in Loburg.

Saturday 17 March
20.15 / Orkest Sonante plays Bruch, Hindemith and Schubert in the Bevrj-dingskerk, Ritzema Bosweg.
20.30 / Leonard Cohen, I’m your Man, Canadian documentary about legendary singer and poet. See www.movie-w.nl
20.30 / Dance and music event V-locity in the WICC.
21.30 / Lautari Duo play gypsy music in Café Meijer.
23.00 / Beyond at Unitas, in celebration of St Patrick’s Day.
24.00 / ISOW party at the International Club with DJ Waeil.

Sunday 18 March
15.00 / Bal folk and traditional West European dancing in De Wilde Wereld with two live bands.

Thursday 22 March
19.00 / Indian Spiced ISOW Party at Unitas. Bollywood movie marathon, yoga lessons, henna decoration and world music played by DJ Safri.
20.30 / Ten Canoes, film about Australian aboriginals. See www.movie-w.nl
20.15 / Stamping, dance and music from South Africa in the Junushoff.

‘WE ARE WORKING ON IT!’

Do you ever dream about a longer weekend by making Friday a free day at the university here? Or what about introducing evening lectures so you don’t have to get up so early in the morning? It might be difficult to get majority backing from the Student Council for these suggestions, but if you fancy having a bit more influence on university policy you could stand for election to the body that gives students a say in the running of the university.

Wageningen is the only Dutch university with international members on the Student Council: five out of the eleven members come from outside the Netherlands. The council consists of three parties. The Christen Studenten Fractie (CSF) has a Christian background, focusing this year on quality of education, student facilities, internationalisation and ethics. The Progressieve Studenten Fractie (PSF) gives priority to sustainability, social responsibility, integrity and academic development. Verenigde Studenten (VeSte) was formed when three student associations merged and focuses on guiding active students, student recruitment, teacher competencies and being pragmatic.

PSF is probably the most well-known party, as they publish the Toilet Paper each study period, informing students on the latest developments in the party and the Student Council. ‘We pin the paper up in the toilets in all the bigger student buildings,’ Mattijs Smits, the Dutch chairman of PSF explains. ‘This is a good way of reaching different students and keeping them informed,’ Ineke Kleemans, the only (Dutch) PSF girl, adds.

Perhaps this work doesn’t appeal, but maybe you’re interested in sitting on the council from September onwards? All parties are currently looking for new candidates for the elections that will be held from 21 to 31 May.

‘Working in the Student Council is real

Ineke Kleemans and Mattijs Smits.

Pieter Heringa.

fun: I like the atmosphere and you meet the people who are running this university,’ says Sylvia Erimsita, who is from Indonesia and a VeSte representative. Florence Slotboom, the only Dutch member of VeSte, agrees: ‘I also wanted to improve my personal skills.’ Anda Istudor is from Romania, and also

represents VeSte: ‘The university meetings are mainly during the day and we spend a lot of time discussing with students in the evenings, as it’s important to get feedback from them.’

The CSF is the smallest party in the Student Council, with just one member, Pieter Heringa. It is challenging, trying to convince the other members of your opinion. ‘Usually I go along with the other parties, but of course you always try to keep your own point of view,’ Pieter says. Mattijs nods: ‘We agree on many topics, but of course not on everything.’

After more than six months in office, the current members have some experience. ‘I became even more aware of the cultural differences between the Dutch and Asians when it comes negotiations and discussions. They are much more direct than we are,’ Sylvia says.

‘In the beginning everyone wanted to get new things started quickly, as we only have one year,’ Anda explains. ‘After a while, you realise that it’s not that easy to get changes through. Other representatives have different viewpoints and you start to understand better why the university is not going to change something.’ Mattijs adds: ‘Sometimes the members cannot reach agreement on certain topics. But if it remains an issue, you have to show that it is important for students. Sometimes we have to fight for attention and also show the students that we are working hard for them.’

Ineke: ‘Before I became a member of the Student Council I was always annoyed by people who told me ‘we are working on it’, but nowadays I find myself saying the same thing.’ You might find yourself saying the same thing if you campaign for free Fridays when you stand for election. / HS

From left to right: Anda Istudor, Sylvia Erimsita and Florence Slotboom. / photos HS

See: www2.wau.nl/sr/en/what.htm

SNAPPED

WHO?
Kinley Pelden from Bhutan, doing an MSc in Animal Sciences, outside Leeuwenborch.

CLASSES HERE?
‘No, I have to use the computer and do some printing – Bhutanese literature I need for my research proposal. It’s most convenient for me to come here as I live on the Bornsesteeg. I also come here

sometimes on Saturdays as the Leeuwenborch is the only place that’s open.’

AND ON A NORMAL SATURDAY?
‘I do my shopping. I go to the market in town to buy food and have a look around. I also have to squeeze my social life into the weekend because of the heavy workload. And I use the weekend to catch up with my studies and do homework.’ / YdH

KENYAN TRADERS DO NOT EXPLOIT FARMERS

Since the liberalisation of its agricultural market, Kenya has more traders. Contrary to what many people think however, they are not exploiting the farmers. Most Kenyans are benefiting from liberalisation, except the small farmers, concludes development economist Dr Lawrence Mose in his PhD thesis.

Until 1994, a Kenyan farmer who wanted to buy artificial fertilizer or sell his maize had to do so through the government. But since the market has been partly liberalised there is now room for private maize and fertilizer traders. Mose examined who the winners and losers are. ‘It is *partial* liberalisation,’ stresses Mose, who is from Kenya, ‘The government still plays a role.’ The National Cereals and Produce Board (NCPB) is still one of the parties that buys maize from farmers, and the government still regulates maize imports.

The number of private traders has increased considerably, however. Mose discovered during his research in north-western Kenya that the increase has been enough to create competition between the traders. ‘So farmers are not dependent on one trader, and the traders are not in a position to exploit the farmers

either,’ says Mose. This is an important conclusion, as traders in rural Africa are regarded as exploitative.

But there is still inequality. Large farmers and traders profit more from liberalisation than smaller ones. One reason is that they have better cars and can therefore transport their produce faster to market. More importantly, access to information is unequal. Large traders and farmers are better informed about product prices, either through the newspaper or radio. But not everyone can read a newspaper or has a radio.

Fertilizer has become more widely available because traders reach even the most faraway places. But in remote areas the price is high and the smallest farmers do not know how to use it. A small group of the poorest farmers has reverted to subsistence agriculture as a result of the liberalisation, concludes Mose. Nevertheless, the majority has benefited from market liberalisation and total food production in the area has increased. / JT

Dr Lawrence Obae Mose received his PhD on 14 March. His supervisor was Professor Arie Kuyvenhoven, chair of Development Economics.

PRAYING FOR SINFUL WAGENINGEN

Members of the four small Christian student clubs in Wageningen attended a prayer concert in the community centre Ons Huis on Thursday 8 March. Together they asked God to deliver the university town from its sins. ‘O Lord, pour forth Your Holy Spirit and Your mercy into our hearts.’

At the start of the evening the sound of the band – bass, drums, guitar, keyboards, djembé and vocals – is louder than the voice of the somewhat hesitant audience. ‘Let us praise thee,’ is the refrain, and a few raise their hands in agreement.

There is silence as Michelle van Dijk from the Navigators walks to the microphone in her socks. She has prepared a talk about Wageningen together with members of CSFR and Ichtus. There is a lot wrong here it seems: parties, drink, drugs, extramarital sex, occultism, unbelief, the worship of science as the new god. But the Christians themselves are not spared either. ‘We do not reflect Jesus’ love,’ says Michelle. ‘We pray too little and our belief is not strong.’ She calls for unity and for people to pray more, to confess their own and Wageningen’s guilt, ‘For a town that is sparkling with God.’

The audience divides up into groups of four or five people, spread out over the hall for the first of three rounds of prayer. Every five minutes a new theme is announced: arrogance, lack of compassion, debauchery and greed.

Soft murmuring can be heard, and here and there muffled laughter. One group huddles behind the band’s sound-mixer. They discuss each of the themes before putting their hands together and closing their eyes. One takes the lead and prays out loud: ‘Lord, it might look as though I am better than the rest, but this is not true.’

When the band starts to play again, the students can be heard loud and clear. Nearly everyone is standing, many with eyes closed and palms turned up. Ichtus member Richard is satisfied: ‘We need to pray because God has saved Wageningen. We can’t let this opportunity go by.’

The organisers – Navigators, Ichtus and CSFR – want to invite the fourth Christian group VGSW to join with organising more prayer concerts. Because ‘praying works’ says Michelle joyfully. / RE

ENDING IMPUNITY / Anju Dhungana, who is doing a master’s in Gender and Agriculture at Van Hall Larenstein, sang a traditional song from her home country Nepal during the celebrations for International Women’s Day, on 8 March. She and her fellow students invited teachers and other students to discuss the subordination of women worldwide. ‘In the Netherlands one out of five women still suffers from some kind of violence,’ guest speaker and gender teacher Lidewyde Grypma told the audience. She emphasised that despite all the efforts made in the twentieth century, there is still a lot of oppression in the Netherlands. ‘It is clear that subordination is not confined to a specific culture or country.’ / LH, photo GA

EXTRA MONEY FOR EQUIPMENT AND TEACHING

Financially, 2006 was an excellent year for Wageningen UR. While the research institutes showed a positive balance of twelve million euros, the university ended the year with five million in its coffers, and VHL with four million.

The Executive Board plans to use some of the profits to acquire new equipment for the university and to invest in education and talent. The profit from VHL and the research institutes will be used to restore the financial reserves. The institutes’ reserves shrunk considerably in recent years as a result of the expensive Focus 2006 reorganisation. VHL’s favourable results are due to the sale of the Larenstein building in Deventer.

Part of the university’s windfall is also probably a one-off, and the Executive Board plans to spend part of it: one million will be set aside for buying equipment, and half a million each for teaching innovations and ‘talent development’. Towards the summer the Executive Board will assess whether the university windfalls are structural. If they are, more money will be made available for education and research. / KV

Seks met een harige vrouwtjesspin is al niet iets om je op te verheugen. Maar nu heeft een Duitse biologiestudent ook nog ontdekt dat tachtig procent van de mannelijke wespspinnen tijdens de paring een stukje van het paringsorgaan verliest. Het voorste stuk van een van de palpen, gespecialiseerde pootjes waarmee de spin zijn spermapakketje in de vrouwelijke geslachtsopening stopt, breekt af en blokkeert de toegang voor andere mannetjes. Een kuisheidsgordel voor spinnen.

Een stormbestendige paraplu uit Delft heeft tot een ware mediastorm geleid. De paraplu van het bedrijfje Senz Umbrellas werd afgelopen week door CNN, ABC News, ‘Good Morning America’ en de voltallige Britse media tot knuffelgadget uitgeroepen. De wonderparaplu, die met succes zou zijn getest bij windkracht zestien is niet meer aan te slepen.

GEHEIME AANBIDDER

Leuk is dat, een kaartje ontvangen zonder afzender. Het gebeurde mij op de dag der liefde. ‘Je geheime aanbieder’ vond het grappig om een kaartje te sturen. Nu ben ik nieuwsgierig. Wie was het? Om die dag mijn aandacht een beetje af te leiden, ging ik naar de kroeg. Op dat moment belde mijn pa. ‘Je gaat je toch niet bezatten, hè?’ Bedankt voor het vertrouwen paps. In Scooters aangekomen nam ik plaats aan een tafeltje bij het raam. Vijf vrijgezelle vrienden volgden. Toch wel typisch. Zullen alle vrijgezellen op Valentijnsdag in de kroeg zitten om zich vol te gieten? Maar daar kwam ik niet voor. ‘En hoe mag jullie team heten?’ vroeg de quizmaster. De enige man in ons midden kreeg de eer: Ramon’s Angels. Omringd door vijf mooie vrouwen. Wat wil een man nog meer? Het is tijd voor de eerste ronde. Voor ons ligt een papiertje met tien foto’s op ieneminiformaat. Of wij even kunnen opschrijven uit welke films die plaatjes komen. Filmkennis is dan wel handig. Gelukkig zijn we met zijn zessen en ik weet maar liefst één plaatje. Een man met een baard en een vermoeid gezicht in een onderzeeër. Das Boot. Uiteindelijk hebben we vijf plaatjes goed. Tijd voor de vragenronde. ‘Wat is een andere naam voor berggleeuw?’ Ha. Die weet ik. Komt mijn Diermanagementkennis toch nog van pas. Acht rondes en een hoop biertjes later komt de uitslag van de avond. De laatste plaats krijgt een zak met spekkies. Dat komt mooi uit, ik ben dol op spekkies! Maar helaas, we zijn een na laatste. Als troost doen we nog een rondje. Thuis aangekomen is alles opeens heel helder. Ik herken het handschrift op de envelop. Eindelijk weet ik wie mijn geheime aanbieder is. Ik glimlach en denk: ik ook van jou.

Lisanka van Scheijndel

De deelnemers aan het NK Maasheggenvlechten gaan de doornstruiken onder meer met een hiep te lijf. / foto GA

WIE VLECHT DE MOOISTE MAASHEG?

Duizenden bezoeker zagen zondag 11 maart in het Brabantse Oeffelt hoe Floris van Hintum, student Bos- en natuurbeheer op Van Hall Larenstein in Velp, een gooi deed naar de titel Nederlands kampioen Maasheggenvlechten. Een kampioenschap met een knipoog, maar voor een serieuze zaak.

Met een groot kapmes, een zogenaamde hiep, hakt Floris op een meidoornstruik in. Aan zijn broek hangen diverse zagen en tangen en op de grond ligt nog meer gereedschap. Na het ombuigen van de bovenkant van de struik, heeft Floris even tijd om uit te leggen wat hij doet. ‘We maken heggen zoals ze hier altijd werden gebruikt om het vee tegen te houden. We hebben een rij meidoorns gekregen waar we een heg van moeten maken. Kijk, je werkt in twee lagen. Je zaagt eerst een struik laag af en buigt ‘m in de heg, bij de volgende doe je dat aan de bovenkant. Je probeert ze zo veel mogelijk door de heg te vlechten. De takken zijn met een klein stuk bast verbonden met de stam en lopen daardoor gewoon weer uit, waardoor de heg langzaam dichtgroeit.’ Een ervaren vlechter is Floris niet. ‘Ik heb het ook maar een paar keer gedaan. Nou ja, vooral toegekeken. Ik werk op zaterdag bij de stichting Nederland Cultuurlandschap. Daar zijn de Nederlandse landschappen op miniatuurschaal nabgebouwd. Ik werk aan het onderhoud daarvan. En er is een grotere landschapstuin,

waar onder andere deze heggen staan. Vandaar dat ik nu met mijn collega’s hier meedoe.’ Die collega’s moeten het zo nu en dan zonder de student stellen. Hij werkt als enige aan de kant waar ook het publiek staat en raakt steeds weer in gesprek met vrienden, bekenden, en journalisten. Ook Jaap Dirkmaat, tegenwoordig voorzitter van Nederland Cultuurlandschap, moedigt zijn team aan. ‘Floris kwam bij ons terecht na een gastcollege van mij op Larenstein’, vertelt Dirkmaat. ‘Dat zou vaker moeten gebeuren, zo komen jonge mensen met dit soort dingen in contact.’ Dirkmaat is een groot pleiter voor het behoud van oude cultuurlandschappen als het Maasheggenlandschap. ‘Maasheggen zijn nog meer dan gebouwen onderdeel van Nederlandse culturele erfgoed’, zegt Dirkmaat. ‘Ze bestaan al zeker tweeduizend jaar; Julius Caesar beschreef ze al. De eeuwenoude heggen bevatten oervormen van struiken als meidoorn en sleedoorn. Wij hebben een tijd lang vlechtcurssussen gegeven. Veel van de aanwezige teams hebben het van ons geleerd. Nu zijn we meer politiek bezig. We willen dat boeren subsidies krijgen voor de aanleg van vlechtheggen. In Engeland en Ierland is dat al het geval. Daar kennen ze ook dit soort wedstrijden, maar dan veel serieuzer en groter. In Engeland komt prins Charles elk jaar kijken. Het wordt hier ook tijd voor een royalty.’ Floris is intussen weer druk met de heg.

Het team heeft nog een half uur. ‘Zaag’, klinkt het vanaf de andere kant van de heg. ‘De commando’s worden steeds korter nu de tijd bijna om is’, lacht Floris. ‘Zaag, helpen, buigen.’ Echt druk hoeven de vlechters zich niet te maken om de tijd. De jury let niet op de afstand die gevlochten is. ‘Maar nu zit er nog een gat, dat moet wel dicht.’ De VHL-student mag de laatste stam inzaagen. Een oudere man, aan het accent te horen uit de omgeving, bemoeit zich ermee. ‘Hiep, Floris, hiep, maar sla ‘m niet te diep’, leest hij nog even voor van een spandoek dat supporters hebben opgehangen. ‘Oké, diep genoeg’, zegt Floris en buigt de tak over het gat. ‘Volgens mij is het tijd voor ons geheime wapen’, zegt zijn collega. Hij haalt een schepje uit een plastic tas. Uit het naburige water wordt een zak met plantgoed gehaald. ‘Roos en rode kornoelje’, verduidelijkt Floris. ‘Oorspronkelijk materiaal dat ook wel in heggen werd gebruikt. Die gaan we er nog tussen planten. Een geintje, we hopen dat de jury het waardeert.’ Toch is de jury onvoldoende onder de indruk. Een ander team gaat er met de Gouden Hiep vandoor. ‘Ik had het ook niet echt verwacht’, zegt Floris. ‘We doen voor de lol mee, dat geldt volgens mij voor iedereen hier. Het gaat vooral om de aandacht voor het heggenvlechten. Dat is in elke geval gelukt.’ / **Koen Moons**

Stel, Idealis plaatst een webcam in je kamer om iedereen deelgenoot te maken van je bedgeheimen. Schande! Toch is dat wat Staatsbosbeheer heeft gedaan bij twee zeearenden. Dankzij een camera op zonne-energie kan iedereen het nestleven op de voet volgen. De onderzoeksofstelling heeft één mankement: de stroomvoorziening stagneert bij aanhoudend slecht weer. Wij raden arenden daarom aan voortaan alleen nog opgewonden te raken na een paar zwaarbewolkte dagen.

Amerikaanse wetenschappers hebben ontdekt dat één van de twee schaamluis-soorten die de mens plagen, afkomstig is van de gorilla. De kruisluis waagde drie miljoen jaar geleden de oversteek. Verrassend, want mens en gorilla namen evolutionair gezien al zeven miljoen jaar geleden afscheid van elkaar. Onze voorouders moeten dus intiem zijn geweest met een aap. Seks is een mogelijkheid, maar het kan ook zijn dat een oermens in een verlaten gorillanest heeft geslapen.

Altijd al eens je bul willen vervalsen? Grijp dan nu je kans. In de campagne Fake je diploma roept de stichting Kwalificatie & Curriculum Autoriteit studenten op te frauderen en te liegen. De stichting wil de aandacht vestigen op het groeiende aantal vervalste diploma's en fictieve cv's die werkzoekenden bij sollicitaties gebruiken. De maker van het meest geloofwaardige nepdiploma krijgt een iPod nano. Zo'n eervolle prijs is natuurlijk handig voor op je cv.

Bok Caesar (links) en geit Lies tijdens de ontvoering. / foto USRA

ONTVOERING LEIDT TOT GEBOORTE

Bok Julius Caesar, nog geen jaar oud, heeft al nakomelingen. De mascotte van studentenvereniging Osiris in Leeuwarden werd in oktober samen met geit Lies ontvoerd. Het acht maanden oude bokje greep zijn kans.

Zustervereniging USRA uit Dronten ontvoerde het tweetal een kleine week om Osiris tot een zusterbezoek te dwingen. Tot die tijd waren Caesar en zijn gezelschapsdame altijd door een hekje gescheiden, aangezien 'Caesar zijn ballen nog had', zegt mestfunctionaris Maarten ter Haar van de Bokcie van Osiris. 'Tijdens

de ontvoering hebben ze wel bij elkaar gestaan, en toen heeft hij 'm ertussen weten te drukken', concludeert Maarten. Maandag 12 maart zag het resultaat het levenslicht: een klein bokje en een geitje. 'Julia en Caes, vernoemd naar hun vader.' De geboorte is uitgebreid door de Osirisleden gevierd met beschuit met muisjes in het Grand Café op de hogeschool en later in de eigen sociëteit. De eerste drie maanden blijven de kleintjes bij hun moeder. Wat er daarna met ze gebeurt, weet Maarten nog niet. 'In elk geval worden het mannetje en vrouwtje op dat moment gescheiden.' / KM

HET ECHTE WERK

SLUIPWESPEN ZOEKEN OP HAWAII

Maar liefst 1650 rupseneitjes verzamelde Laura Simpson op het Hawaïaanse eiland Kauai. Op de University of California, Riverside bekeek de biologiestudente of sluipwespen er eitjes in hadden gelegd en zo ja, of de sluipwespen de wolbachibacterie bij zich droegen. Tussen de bedrijven door kreeg ze een verbijsterend hoge tandartsrekening.

'Als wespenmoeders geïnfecteerd zijn met wolbachia worden er enkel dochters geboren die een kloon zijn van hun moeder. Dat is fijn als je sluipwespen voor biologische bestrijding wilt gebruiken. Op Kauai willen ze een biologisch bestrijdingsprogramma opzetten. Er zitten veel grote zaadbedrijven voor genetisch gemanipuleerde maïs. Daar is de bevolking tegen; de bedrijven spuiten veel gif en die chemicaliën komen in het water. De bewoners hebben daarom ook al eens een veld in brand gestoken. Ik zocht op Kauai eitjes op de *crown flower* en de *castor bean*. Om te weten hoe die er uitzagen was ik eerst in de VS naar een tuincentrum gegaan. Het eiland is prachtig. Pure, rauwe natuur met kliffen en valleien, en maar voor een kwart toegankelijk. In de achtertuin van een bevriende onderzoeker had ik een houten huisje voor mezelf. Met een gehuurde auto heb ik een maand het hele eiland over gecroost op zoek naar *crown flowers*, grote struiken die je vaak langs de kant van de weg vindt. Ik stopte de gevonden eitjes in plastic buisjes die ik 's avonds thuis labelde en

twee keer per week per Fed Ex opstuurde naar de universiteit in Californië. Daar werden ze vast op kweek gezet. Bij terugkomst op de universiteit heb ik hele dagen op het lab gezeten. Ook in het weekend; sluipwespen kennen geen vrije dagen. Eigenlijk heb ik een onderzoek van dertig jaar geleden herhaald. De onderzoeker is nu een lieve oude man van tachtig die nog regelmatig op de universiteit rondloopt. Hij vond toen twee soorten sluipwespen. Van de ene soort waren alle beesten geïnfecteerd met wolbachia, van de andere een vijfde. Ik vond drie soorten sluipwespen, met negentig in plaats van honderd procent infectie en twee keer twintig procent. De grote vraag is nu natuurlijk hoe dat komt. Op Hawaï ging alles rustig aan. Daarna was het wel even wennen in de VS. De verschillen tussen arm en rijk zijn er pijnlijk groot. In een tv-programma klaagde een negentienjarige dat zijn zoveelste BMW de verkeerde kleur wit had, terwijl ik in de supermarkt achter een vrouw stond die na het scannen van ieder artikel gespannen keek of ze het totaalbedrag nog kon betalen. Dat het land niet erg sociaal is bleek ook toen ik een wortelkanaalbehandeling nodig had. Dat kostte tweeduizend dollar, terwijl dat in Nederland voor tweehonderd euro kan. Of een collega die een lip moest laten hechten: zevenhonderd dollar voor een beetje speciale lijn. Veel Amerikanen zijn onverzekerd, maar hoe ze dat betalen zonder verzekering is een raadsel.' / Yvonne de Hilster

METER COLA/ De studieverenigingen Codon en Nicolas Appert hielden op donderdag 8 maart de jaarlijkse beerolympics. De levensmiddelentechnologen van Nicolas Appert versloegen de biotechnologen en konden net als vorig jaar naar huis met de beker en een kratje bier. Verliezer Codon kreeg een meter cola om bij te komen. / LdK, foto MW

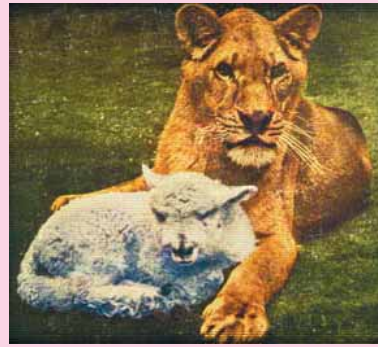
HANDTEKENINGEN VOOR DUURZAME UNIVERSITEIT

Iets meer dan duizend studenten en werknemers hebben de afgelopen weken een handtekening gezet voor een duurzamere universiteit. 'Duizend en één om precies te zijn', vertelt Petra Rietberg van de Wageningse Studenten Organisatie (WSO). De studentenbond bezocht samen met studenten-

fractie PSF in de pauzes verschillende kantines om lunchers over te halen te tekenen voor ander beleid zoals het gebruik van groene stroom en eerlijke koffie. Aanstaande vrijdag, 16 maart, overhandigt de actiegroep de handtekeningen aan rector Martin Kropff, om twaalf uur in de grote collegezaal van de Leeuwenborch. / LH

Zwitserse en Franse onderzoekers hebben een salamanderrobot gebouwd die moeiteloos de overstap tussen zwemmen en lopen maakt. De robo-newt bestaat uit geschakelde blokjes waarmee hij kronkelingen kan maken die hem voortstuwen in het water. Zodra de robotsalamander grond voelt, schakelt hij over naar een langzame stand waarna hij als een houten klaas over het land schuifelt. De overgang van water naar land – een enorme evolutionaire verovering – blijkt eenvoudig na te bootsen.

In het afgelegen Indiase dorpje Chandipur is grote opwinding ontstaan over de ontdekking van een vleesetend rund. De kippen die verdwenen, bleken opgegeten te zijn door eenjarig kalf. Boer en kalf zijn lokale beroemdheden geworden en hebben hun tv-debuut gemaakt. Ons doet dit denken aan de legendarische leeuw Little Tyke die in de jaren vijftig in de VS furore maakte als de eerste vegetarische leeuw. Als welp weigerde ze al melk als daar één druppel bloed in zat.

PRIKBORD

prikbord@cereales.nl

VOOR JE MOOISTE FOTO, JE EERSTE VERHAAL, JE EIGEN CARTOON

Studentenvereniging Arboricultura dompelde zich vorige week onder in Afrikaanse sferen. De studenten van hogeschool Van Hall Larenstein in Velp bereidden op dinsdag 6 maart een diner van gebakken banaan en couscous met struisvogel. Na het toetje – Egyptisch fruit en baklava – kwam de waterpijp. 'Maar nee, niemand werd stoned in de soos', mailt mediacommissaris Melanie Koning. De Gaiten, zoals de leden van de vereniging zichzelf noemen, rookten op oorspronkelijke wijze 'met zweverige, fruitig geurende rookwolken'. Donderdag 8 maart werd er gefeest in Afrikaanse outfit. Melanie: 'Sommige mensen schopten het nog ver met limbodansen. Andere Gaiten moeten het nog even leren.'

HOE VERLEID IK EERSTEJAARS?

Nog even en ze komen er weer aan. De honderden eerstejaars die iedere zomer het kleine Wageningen overspoelen. Op de vlucht voor goedbedoelende ouders storten ze zich in de introductiefestiviteiten, als altijd verzorgd door de Commissie Algemene Introductie Dagen (CAID). Donderdag 8 maart lanceerde die met een feest op Ceres het thema dat ditmaal centraal zal staan: 'Discover, color your world'. Verrassend en vernieuwend? Niet echt. Terugkijkend op de kretten die de afgelopen jaren de revue zijn gepasseerd zie je dat het 'ontdekken' van de nieuwe woonplaats telkens terugkomt. Wat te denken van 'Duik in de wereld die Wageningen heet' (1998), 'Op ontdekkingsreis' (1999), 'Dwars door Wageningen' (2001) en 'Zapp' (2005).

Onverwachter en vooral ook onbegrijpelijk zijn de vondsten van de jaren tachtig. Vergeelde posters op de muren van het CAID-hok in villa Arion bieden een overzicht. Eén van de eerste is van 1988 en draagt de titel 'In de greep van Gluip'. Op de poster staat de voltallige CAID van dat jaar afgebeeld in de klauwen van een wit spookje - vermoedelijk Gluip. 'Fratstel gaat

ongekend vreemd, dat is onze favoriet', zegt Lars van der Peij van de huidige CAID over de poster uit 1990. Wie of wat Fratstel is? Niemand weet het.

Allerminst uitnodigend voor de kakelverse studenten zijn 'Hier gaan klappen vallen' uit 1989 en 'Hebbus?!' uit 1991. De CAID 1993 sloeg dan ook een nieuwe koers in met 'de CAID brandt los'. Niet langer de introlopers, maar de commissie zelf stond centraal. In 1994 volgde 'de CAID ziet sterretjes' en in 1995 'de CAID gaat grenzen verleggen'. Dat geen nieuwkomer weet wat die mysterieuze en ietwat afstotelijke afkorting betekent, mag de pret niet drukken.

Na drie jaar CAID-trisme was het tijd om studenten liefdevol te lokken met 'De verleiding' in 1996 en 'Duizend-en-één nacht' in 1997. Maar anno 2007 hoeven de bewuste schoolverlaters zelfs niet meer verleid te worden, alleen ondersteund. 'Wij willen ze een soort blauwdruk geven', zegt Ineke van Kapel, secretaris van de CAID 2007, over het thema 'Color your world'. 'Verder is het aan de studenten zelf om het studentenleven te ontdekken en in te vullen.' / **Laurien Holtjer**

